

Møte onsdag den 11. januar kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 34):

1. Spørretime
  - muntlig spørretime
  - ordinær spørretime
2. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Per Ove Width. – Andre forslag foreligger ikke, og Per Ove Width anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

Representanten Dagfinn Høybråten vil fremsette et privat forslag.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:03:35]: På vegne av representantene Siv Jensen, Erna Solberg, Lars Sponheim og meg selv vil jeg framsette et privat forslag om norske myndigheters holdning til forslag om boikott av Israel.

Forslagsstillerne ønsker primært en rask behandling etter Stortingets forretningsordens § 28 c. Sekundært aksepterer forslagsstillerne at saken sendes komite.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

På bakgrunn av forslagsstillers anmodning om en behandling etter § 28 c vil det bli et møte i Presidentskapet snarest mulig, slik at forslaget vil komme til referatsaksbehandling ved slutten av dagens møte for å fastsette behandlingsmåten.

Ad dagsordenen

Erna Solberg (H) [10:04:41]: Den ordinære spørretimen er et organ hvor det er mulig for stortingsrepresentanter å komme i dialog med en statsråd om saker som den enkelte representant er opptatt av. Vi har innført en reform av spørretimeinstituttet som gjør at vi bare to ganger i måneden nå har ordinær spørretime. Når man ser på listen over endringer i spørretimen i dag og ser antall forfall fra statsråder til den ordinære spørretimen, må jeg få lov til å si at det nok viser en noe manglende respekt for landets nasjonalforsamling. Jeg har derfor i dag bestemt meg for å sende et brev til Presidentskapet og be dem ta opp dette forholdet med Statsministerens kontor, for det går ikke an å organisere en regjerings arbeid slik at flertallet av spørsmålene i den ordinære spørretimen bortfaller eller besvares av andre statsråder enn den spørsmålet er stilt til.

Presidenten: Presidenten vil opplyse at når det kommer et brev med et slikt innhold som Erna Solberg refererte til, vil det selvsagt bli drøftet i Presidentskapet. Ba-

sert på drøftelsene og konklusjonene vil Stortinget senere eventuelt bli meddelt resultatet av det. Det samme vil selvsagt eventuelt Statsministerens kontor bli.

S a k n r . 1

- Spørretime*
- muntlig spørretime
  - ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime. Til informasjon for Stortinget vil presidenten nevne at utenriksministeren er til stede for å overvære den muntlige spørretimen, og fordi han skal besvare det første spørretimespørsmålet i den ordinære spørretimen.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:07:16]: Den senere tid har det vært mye støy rundt spørsmålet om boikott av Israel, ikke minst skapt av regjeringspartiet SV. Men også andre tilhørende regjeringspartiene har bidratt til denne støyen: Senterungdommen, lokale folkevalgte i Arbeiderpartiet, AUF-lederen, som også har sitt daglige virke i Utenriksdepartementet, og flere av stortingsrepresentantene til Arbeiderpartiet og SV.

I går sa statsministeren at forslaget fra opposisjonen er helt unødvendig, at dette kun er en markering fra opposisjonens side, et overspill, at det ikke er noen tvil om Norges holdning, og at den norske regjeringen er imot dette. Det er betryggende, det, men SV har samtidig varslet at de ønsker å jobbe videre inn i Stortinget, og det er også arbeiderpartirepresentanter i denne sal som har varslet det samme.

Mitt spørsmål til statsministeren blir da som følger: Har statsministeren et trygt flertall bak seg i denne saken? For så vidt har han jo det hvis han lener seg på opposisjonen. Hele statsministerens valgkamp ble drevet ut fra det poenget at det ville være så fortreffelig for nasjonen nå å få en flertallsregjering, som skulle slippe å måtte forholde seg til opposisjonen på Stortinget, som skulle avklare sin politikk i forkant. Det er slik at en regjering må ha et flertall bak seg. Belager statsministeren seg på støtte fra opposisjonen i denne saken, eller kan statsministeren garantere at hans eget parlamentariske grunnlag står bak Regjeringens syn på boikott av Israel, og at det er helt utenkelig at Regjeringen vil la seg presse internt til å endre syn i denne saken?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:09:10]: Siden det er mitt første møte med Stortinget etter nyttår, vil jeg

gjærne benytte anledningen til å si godt nytt år til opposisjonen og representanten Jensen.

Så vil jeg svare på spørsmålet ved å si at det aldri har vært noen usikkerhet om at denne regjeringen er imot forbrukerboikott av Israel. Det ble presisert i det første intervjuet med finansminister Kristin Halvorsen, og det har vært gjentatt en lang rekke ganger. For sikkerhets skyld er det også gjentatt skriftlig i brev bl.a. til den israelske utenriksminister. Jeg er helt trygg på at partene i Midtøstenkonflikten, at det internasjonale samfunn, at alle som følger nøye med, ikke er noe i tvil om hva den norske regjeringen mener om dette spørsmålet.

De eneste som i tilfelle måtte være i tvil, er de opposisjonspartiene som nå forsøker å holde liv i en sak som egentlig er helt avklart. Vi har lang tradisjon i dette landet for, når man har flerpartiregjerings, at partier har standpunkter som ikke nødvendigvis er Regjeringens politikk. Høyre var tilhenger av EU, og hadde en lang rekke vedtak om det, men de satt i en regjering som ikke var tilhenger av norsk medlemskap i EU. Venstre var imot boring i Barentshavet og fattet vedtak om det mens de satt i regjering, men satt i en regjering som åpnet for boring i Barentshavet. Dette er en helt normal problemstilling, at partier har standpunkter som ikke har fått gjennomslag i den politiske plattformen for regjeringen. Her prøver opposisjonspartiene å skape en usikkerhet det ikke er grunnlag for. Derfor er også forslaget fra opposisjonspartiene helt unødvendig, og det er et forslag som bare tjener til å bidra til politisk spill, bidra til å skape usikkerhet der det ikke er grunnlag for usikkerhet.

Siv Jensen (FrP) [10:10:59]: Jeg ser at utenriksministeren også er til stede, men jeg antar at det kanskje mer er for å være en hånd å holde i for statsministeren enn for å være tilgjengelig for spørsmål. Da stiller jeg også neste spørsmålet til statsministeren.

Jeg kan lese av Dagbladet.no i dag at det har vært en del reaksjoner internt i regjeringspartiene på formuleringene i brevene fra utenriksministeren, og det står at «Støres brev vil få etterspill internt».

Hva slags etterspill er det man snakker om her? Det kunne det ha vært av betydelig interesse for opposisjonen å få vite, rett og slett fordi vi har hatt flere dager med betydelig usikkerhet rundt et viktig spørsmål i norsk utenrikspolitikk. Og med all respekt synes jeg det er nødvendig at Regjeringen ikke bare bagatelliserer dette spørsmålet, når man vet at det eksisterer betydelig uro i regjeringspartiene, og at det er flere representanter i denne salen som ved en votering antakeligvis vil komme til å stemme imot Regjeringens linje i dette spørsmålet.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:12:04]: Det er ikke noe grunnlag for at det skal være noen usikkerhet om den norske regjeringens holdning til spørsmålet om boikott av Israel. Selv i det første intervjuet med Kristin Halvorsen gjorde hun det klart at det ikke var Regjeringens politikk. Regjeringen har aldri hatt som politikk å gå inn for boikott av Israel, det har aldri vært snakk om å fremme forslaget, og det har vært avvist hele tiden at det

er Regjeringens politikk. Derimot er SV tilhenger av det, og det jeg prøvde å formidle i mitt første svar, var at det ikke er noe nytt at partier har særstandpunkter de ikke har fått gjennomslag for i en flertallsregjering. Det gjaldt den forrige regjeringen, og det gjelder selvsagt også denne regjeringen. Det avgjørende er hva som er Regjeringens syn, og Regjeringens syn er tindrende klart.

Det blir ikke noe etterspill etter brevet fra utenriksministeren. Der gis det uttrykk for det som er norske standpunkter, og det som er norske standpunkter, er at vi er opptatt av at man skal respektere internasjonalt anerkjente grenser og trygge grenser. Det har vært, og det er, det norske synet, og det ligger fast.

Presidenten: Presidenten vil tillate tre oppfølgings-spørsmål – først Inge Lønning.

Inge Lønning (H) [10:13:25]: I Dagsavisen i dag, som er en vennligsinnet avis, går jeg ut fra statsministeren mener, står det om denne regjering: «Forbedringspotensialet er enormt.» Det må jo være en oppmuntring for statsministeren. Det viser ikke til denne sakens innhold, men det viser til Regjeringens måte å arbeide på, og ikke minst Regjeringens måte å kommunisere med omverdenen på.

Det er ikke dagligdags kost at en norsk utenriksminister må skrive brev til andre lands utenriksministere for å be om unnskyldning for det Regjeringens nestleder har sagt offentlig i Norge. Forhåpentligvis mener ikke statsministeren at det er grunn til å bagatellisere dette. Det rammer nemlig et lite land som Norge på det aller mest følsomme punkt; vi har ikke råd til å te oss slik at utenverdenen lurer på hva den norske regjeringen egentlig holder på med og står for. Kan statsministeren garantere at han vil utnytte det forbedringspotensialet (presidenten klubber), slik at Regjeringens medlemmer begynner å kommunisere med hverandre (presidenten klubber igjen) før de kommuniserer med omverdenen?

Presidenten: Taletiden er over!

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:41]: Jeg har ikke til hensikt å bagatellisere spørsmålet om Norges standpunkt og holdninger i konflikten i Midtøsten – tvert imot er det en veldig alvorlig og viktig sak. Derfor var vi opptatt av å fjerne enhver tvil som måtte ha oppstått. Det var også bakgrunnen for at utenriksministeren skrev et brev, noe det var full enighet i Regjeringen om at man burde gjøre for å fjerne enhver tvil som måtte ha oppstått.

Så er det min absolutte mening at det nå ikke er noe grunnlag for å fortsette å forsøke å skape tvil etter at Regjeringen – finansministeren, utenriksministeren og jeg – både muntlig og skriftlig har gitt uttrykk for hva som er Regjeringens syn, og det er at vi fortsatt er motstandere av forbrukerboikott. Det jeg derimot har gitt uttrykk for, er at opposisjonen driver med overspill når man fortsatt forsøker å skape usikkerhet, skape inntrykk av at det er noen uklarhet, og fremmer et forslag som er helt unødvendig, i Stortinget. Det står jeg fast ved, fordi Regjeringen mener

at man nå driver spill på et grunnlag som det ikke er noen som helst grunn til å videreføre.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings-spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:15:59]: Siden regjeringsskiftet i oktober har vi vært vitne til flere tilfeller av intern strid og dobbeltkommunikasjon fra regjeringspartienes side i flere utenrikspolitiske spørsmål. Det gjelder bl.a. bruk av veto overfor tjenestedirektivet, det gjelder de norske bidragene til den internasjonale operasjonen i Afghanistan og nå sist i forhold til boikott av et av de best utviklede demokratiene i Midtøsten. Dette førte til at Kristelig Folkepartis stortingsgruppe valgte å sende et brev til statsministeren om dette, og det var helt riktig og nødvendig at finansministeren beklaget sitt boikottutspill. Utenriksministeren har også vist en prisverdig klarhet for å få rettet opp inntrykket som er skapt.

Mitt spørsmål, også i forlengelsen av statsministerens svar til representanten Inge Lønning, er: Hva vil statsministeren foreta seg? Hvilke tiltak har han iverksatt, og hvilke tiltak vil han iverksette for å hindre at Regjeringen i framtiden opptrer på denne uryddige måten som gjør at man må sende brev til viktige samarbeidspartnere, og som gjør at framtreddende medlemmer av Regjeringen må beklage offentlig på den måten som har skjedd i denne saken?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:10]: Her er det en sammenblanding av ulike forhold. Det er ikke noe nytt at SV f.eks. er tilhenger av forbrukerboikott og er motstander av å sende F-16-fly til Afghanistan. Men det har ikke ført til å danne usikkerhet om hva som er Regjeringens politikk, fordi Regjeringens politikk har vært klar når det gjelder Afghanistan, og den har vært klar når det gjelder synet på forbrukerboikott. Så ble det en diskusjon etter et intervju med Kristin Halvorsen. I det intervjuet presiserte hun at Regjeringen var imot forbrukerboikott, og for å fjerne enhver tvil som måtte ha oppstått etter det intervjuet, valgte vi å sende et brev, hvor finansministeren beklaget uttalelsene. Da er det altså ikke lenger noe grunnlag for tvil, og da er den saken i mine øyne ute av verden.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings-spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:18:06]: Jeg vil gjerne først få begynne med å returnere ønsket om godt nytt år også til statsministeren og hans regjering. De trenger det! Nå er situasjonen den at det nye året ikke har begynt så godt for Regjeringen, og det gamle sluttet heller ikke så godt. Det har også oppstått en uklar situasjon i et viktig spørsmål.

Statsministeren oppsummerte i et nyttårsintervju alle fjorårsdebattene, langt på vei skapt av hans egen regjering, med å kalle dem medieskapt ikke-debatter og tøysedebatter, og at han hever seg over alle disse debattene.

Mitt spørsmål til statsministeren er ganske enkelt: Mener statsministeren at den viktige debatten som oppstod med den uavklarte situasjonen hans visestatsminister skapte om boikott av Israel, og som etter mitt skjønn har bidratt til denne avklaringen statsministeren med rette nå sier, også var en tøysedebatt eller en ikke-debatt? Eller var det nødvendig for å få den avklaring han nå gir uttrykk for?

Presidenten: Før statsministeren får svare, vil presidenten gjøre oppmerksom på at vi har ingen tittel som heter «visestatsminister». Jeg tror representanten Lars Sponheim mener finansministeren, som er nr. 2 i Regjeringen. Men tittelen «visestatsminister» bør man ikke benytte.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:19:14]: Jeg mener det var mange interessante debatter i fjor høst. Jeg deltok i flere av dem, og jeg ser fram til mange interessante debatter også i det nye året. Jeg mener selvsagt at det er viktig at vi har debatter om norsk holdning til Midtøstenkonflikten, men jeg mener samtidig at det er viktig at de debattene foregår på et mest mulig reelt grunnlag, og at vi får fram det det er reell uenighet om, og det det er reell enighet om. Derfor var det også viktig å fjerne det som måtte være av tvil om norsk holdning til boikott. Den er fjernet, og det opposisjonen nå driver med, er å forsøke å holde liv i en debatt som egentlig er avsluttet, nemlig spørsmålet om Norge skal gå til forbrukerboikott. Det er det ingen som har fremmet forslag om, og derfor er det heller ikke noe grunnlag for å debattere det spørsmålet lenger.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:20:13]: Jeg vil også gjerne få lov til å si gratulerer med nytt år. Jeg har også lyst til å gratulere statsministeren med noe annet, nemlig hans innlegg på NHOs årskonferanse med vyer for Nord-Norge om den fremtidige olje- og gassutvinningen. Det var et innlegg som skapte stor begeistring. Det skapte stor optimisme og viste at statsministeren nok deler vårt syn på hvordan utvikling av olje og gass i Barentshavet og i Nord-Norge for øvrig kan bidra til å skape ny optimisme og en helt annen type næringsliv og utvikling i nord.

Samtidig har vi fått glade nyheter fra de faktiske prøveboringene. Oljeselskapet Eni har på Goliat-feltet funnet drivverdige oljeforekomster. Det må jo oppfattes som positivt, for vi trenger å tilføre mer olje og gass i produksjonen, ikke minst fordi produksjonen nå etter hvert har begynt å bli fallende. Derfor var det desto mer skuffende for alle dem som hadde latt seg begeistre av statsministeren, at man dagen etter opplevde å få en debatt om hvorvidt man for første gang – og jeg sier: for første gang – skal si nei til utbygging av et drivverdig funn. Vi har aldri gjort det før i Norge. Når man har gitt leteboringstillatelser, har det implisitt vært en del av den politiske stabiliteten i Norge. Det har vært et pre for norske oljeselskaper og for virksomheten vår at selv om vi er et dyrere land, har vi

faktisk vært troverdige når det gjelder det at hvis man finner noe når man har investert, så kan man drive.

Da er mitt spørsmål til statsministeren om han er enig med oljedirektør Gunnar Berge, som mener at det ikke går an å komme med petroleumsfrie soner etter at et område er tildelt oljeselskapene, og at vi må fjerne den usikkerheten raskest mulig.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:22:20]: I Soria Moria-erklæringen legger vi opp til fortsatt olje- og gassvirksomhet i Barentshavet. Det står uttrykkelig at vi skal gjennomføre 19. konsesjonsrunde som forutsatt. Det vil si at det vil bli tildelt nye arealer for letevirksomhet før påske.

Det andre som står der, er at vi skal legge fram en forvaltningsplan, og på grunnlag av den forvaltningsplanen skal vi avgjøre hvor det skal være petroleumsvirksomhet, og hvor det ikke skal være virksomhet. Arbeidet med forvaltningsplanen ble startet av den forrige regjeringen, og vi viderefører det arbeidet, basert på de samme premisser. Vi har den samme tilnærming til at det er områder i Barentshavet som er så sårbare at det er riktig ikke å ha virksomhet. Hvor dette er, får vi komme tilbake til når forvaltningsplanen foreligger og vi legger den fram for Stortinget.

Når det så konkret gjelder Goliat-feltet, har ikke rettighetshaverne til Goliat-feltet bare fått en letetillatelse, slik representanten Solberg sier, men de har fått en lete- og utvinningstillatelse i henhold til petroleumsløven. Den lete- og utvinningstillatelsen står selvsagt ved lag. Det er en rettighet de har fått. Men det både energiministeren, miljøvernministeren og jeg har understreket, er at det er først når vi får en søknad om plan for utbygging og drift, en såkalt PUD, at Regjeringen skal ta stilling til utbyggingsprosjektet. På grunnlag av en helhetlig forvaltningsplan vil vi da stille de krav og legge de føringer som vi mener er nødvendige for en slik utbyggingsplan. Det har vært lang tradisjon for at man gjør det på denne måten i Norge. Det vil vi fortsette med fra Regjeringens side.

Erna Solberg (H) [10:24:12]: Jeg synes svaret er interessant, men det er vanskelig å lese hva statsministeren nå egentlig sier. Jeg mener at den tillatelsen som er gitt til Eni, faktisk innebærer at vi må gi dem tillatelse til å bygge. Hvilke miljøkrav som stilles, er en annen sak. Det er krav som er relevante å stille i forbindelse med selve utbyggingsprosjektet. Men nettopp fordi de har en tillatelse som gjør at de med stor grunn har hatt forventninger til at det ikke skulle bli noen stopp av politiske grunner, burde det være et formål for statsministeren å kunne si klart at det blir ja til utbygging, men at miljøkravene vil bli diskutert. Grunnen til at jeg er opptatt av at dette er viktig, er at når man skal tildele letekonjesjoner i 19. runde, er det viktig ikke å ha usikkerhet om hvordan utfallet blir for Goliat, for det vil ha noe å si for hvor raskt den oljevirk- somheten, som 19. runde skulle gi Nord-Norge, faktisk kommer i gang. Hvis det fortsatt skal være usikkerhet om Regjeringens politikk på dette området, vil det være et problem.

Kan Regjeringen avklare standpunktet raskt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:25:20]: Jeg mener at det allerede er avklart det som skal og bør avklares nå. Det ene er at de har fått en utvinningstillatelse. De har fått en lete- og utvinningstillatelse. De har lete-, og så har de funnet olje. Da har de fortsatt en utvinningstillatelse. Den står ved lag. Det er en juridisk rettighet de har.

Samtidig er det slik at de skal søke om et konkret utbyggingsprosjekt, hvis de fatter en investeringsbeslutning og ønsker å gå videre. Den søknaden må selvfølgelig vi behandle når den kommer. Det er gal forvaltningsskikk om vi skulle ta stilling til en søknad før den har kommet. Da ville det ikke være noe poeng i å søke. Vi får avvente en plan for utbygging og drift og en søknad fra rettighetshaverne, når den måtte komme. Da skal vi fastsette de krav som vi mener er nødvendige til en slik utbyggingsplan. Det er slik det har vært gjort. Jeg har vært med på å gjøre det i tidligere regjeringer, og slik vil denne søknaden også bli håndtert.

Presidenten: Presidenten vil tillate tre oppfølgings- spørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:26:38]: Politiske signaler betyr noe. Det er jo åpenbart når Eni sier at de vil vurdere letestopp i Norge så lenge de ikke vet hva de har å forholde seg til når det gjelder rammebetingelser.

Fremskrittspartiet mener at man skal stille strenge miljøkrav til olje- og letevirksomhet, men man må la være å snakke om at man skal innføre vernesoner. Man må heller si hvilke miljøkrav oljeselskapene vil møte, og så skal de få utvinne.

Statsministeren viser til at 19. runde skal tildeles i første kvartal, men rammebetingelsene for oljevirk- somheten i nord skal først vedtas i andre kvartal. Dermed risikerer man at det tildeles leteområder som Stortinget, hvis de får innflytelse på rammebetingelsene, faktisk kan endre og stenge.

Miljøvernministeren har sagt at hun ikke utelukker oljefrie soner i nord. Mange spekulerer i at forvaltningsplanen vil innebære at Goliat-feltet kommer inn under petroleumsfrie soner. Kan statsministeren forsikre oss om at Goliat-feltet ikke blir vernet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:27:35]: Vi legger opp til å legge fram forvaltningsplanen og tildelingen av blokker i 19. konsesjonsrunde samtidig. Det kommer før påske. I forvaltningsplanen vil vi foreta en avveining mellom ulike interesser – skipsfartsinteresser, fiskeriinteresser, petroleuminteresser og miljø- og naturinteresser – i tråd med det den forrige regjeringen la opp til. Det er hensikten med forvaltningsplanen. Jeg mener det er et godt og viktig dokument. Så vil vi altså samme dag tildele blokkene i 19. runde.

Man kjenner godt til rammevilkårene på norsk sokkel. De står beskrevet i Soria Moria-plattformen. En del av de rammevilkårene inngår altså i forvaltningsplanen, som ble varslet av den tidligere regjeringen, med bred støtte her i Stortinget.

Når det gjelder Goliat, er situasjonen fortsatt den at de har fått en lete- og utvinningstillatelse. Den står selvsagt ved lag. Men vi kan først ta stilling til selve utbyggingsprosjektet når vi får en plan for utbygging og drift. Det er alltid slik. Det er aldri slik at en regjering tar stilling til en plan for utbygging og drift før søknaden har kommet.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:28:57]: Olje- og energiministeren hevdet før helgen at det ikke er gitt at en utbygging av Goliat vil godkjennes. Oljedirektør Gunnar Berge uttaler i dag til Dagens Næringsliv at petroleumsloven gjør det vanskelig å nekte oljeselskapet Eni å bygge ut Goliat-feltet. En slik forhåndsgodkjenning av oljedirektøren synes jeg er noe underlig, siden saken skal behandles i Stortinget og en helhetlig forvaltningsplan skal legges fram før påske, som statsministeren har bekreftet i tidligere svar.

Mitt spørsmål blir da: Mener statsministeren at oljedirektørens tolkning av petroleumsloven på dette tidspunktet medfører riktighet, med de tillatelser som er gitt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:29:54]: Jeg merker med glede at det er en noe ulik innfallsvinkel fra de ulike opposisjonspartiene til spørsmålet om Goliat. Svaret er likevel fortsatt det samme, og det er at de har fått en lete- og utvinningstillatelse. Det er en juridisk rettighet som selskapene har, og som står ved lag. Samtidig er det slik at en slik utvinningstillatelse ikke gir en automatisk godkjenning av et konkret utbyggingsprosjekt – der skal det stilles krav, vilkår og betingelser. De kravene, vilkårene og betingelsene kan vi først stille når vi ser søknaden, har gått gjennom den og har fastsatt miljøkrav på bakgrunn av en forvaltningsplan. Derfor er det fortsatt slik at endelig stilling til en utbyggingsplan tar vi når vi har fått en søknad. Det gjelder helt uavhengig av hva oljedirektøren måtte mene eller ikke. Gunnar Berge er en hyggelig mann, men det er Regjeringen som bestemmer.

Presidenten: Gunnar Kvasheim – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Kvasheim (V) [10:30:54]: Miljøvernministeren har skapt usikkerhet om hvorvidt Goliat-feltet vil få utbyggingstillatelse for olje. Den usikkerheten er ryddet av veien i dag av statsministeren. Det betyr at miljøvernministeren og SV er overkjørt. Det som gjenstår, er å se hvilke betingelser som stilles til en slik utbygging.

I Soria Moria-erklæringen står det at Stortinget skal behandle forvaltningsplanen som skal avstemme fiskerierinteressene, miljøinteressene og petroleumsinteressene i nordområdene. Det står at det er Stortinget som skal avgjøre hvor det vil bli åpnet for aktivitet, og hvor det ikke vil bli aktivitet.

Ligger det i dette en reell invitasjon til Stortinget om å kunne påvirke denne forvaltningsplanen? Kan statsministeren bekrefte at det ligger en åpning for at synspunkter

fra partiene i Stortinget vil kunne føre til justeringer av forvaltningsplanen, som en del av den prosessen som skal foregå i Stortinget?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:31:56]: Jeg er litt usikker på hva Venstre egentlig er opptatt av. Til dem som nå er urolige for at det er skapt usikkerhet rundt Goliat, vil jeg si at i alle de årene jeg har deltatt i disse debattene, de årene jeg var energiminister, og da jeg var statsminister forrige gang, har Venstre vært imot enhver aktivitet i hele Barentshavet, også letekonsepsjoner. Det som er helt sikkert, er at vi ikke hadde funnet olje på Goliat-feltet hvis vi ikke hadde lett. Venstre var imot å lete, men kanskje for å bygge ut det de var imot å finne.

Forvaltningsplanen skal behandles i Stortinget, og vi vil være lyttende til de innspill og vurderinger som kommer fra stortingspartiene, fra alle partier. Der skal det foretas krevende og viktige avveininger av ulike interesser, slik at vi får et best mulig regime for å sikre næringsinteresser, men også for å sikre miljø- og naturinteresser, som er store og viktige i Barentshavet.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:33:03]: I et nyttårsintervju med NTB karakteriserte statsministeren debatten om bordbønn i skolen som usaklig støy. Det samme gjaldt bråket om hvem som er best egnet til å oppdra småbarn, foreldrene eller barnehagene. Alle debattene så han på som uvesentlige, misforståelser og tøvete. Det var bare skattedebatten mellom LO og Arbeiderpartiet som statsministeren fant høyverdig nok til å kunne karakterisere som en real og ærlig debatt.

Da Linda Austnes fra Godøy så oppslaget i VG om at kunnskapsministeren ville stoppe bordbønn i skolen, ble hun så provosert at hun spontant satte i gang en underskriftskampanje på sin nærbutikk. Kampanjen har fått stor oppmerksomhet, og har pr. i dag samlet inn 57 000 underskrifter. Det var synd statsministeren ikke fant tid til å møte Linda Austnes da hun var her før jul for å levere disse underskriftene. Jeg gjorde det, og hun kunne fortelle at det er mye uro i landet omkring disse spørsmålene. Et slikt engasjement som det Linda Austnes viser, kan ikke karakteriseres som verken usaklig eller tøvete. Debattene som statsministeren uttaler seg om, kan heller ikke bortforklares som misforståelser. De har rett og slett kommet som følge av uttalelser fra Regjeringens egne medlemmer, og ikke som mediers eller enkeltpersoners vonde vilje.

I disse dager skal Regjeringen bruke noen dager på å reise rundt i Norge, og målet er, ifølge statsministeren, å få innspill fra vanlige folk. Jeg vil ikke utelukke at regjeringsmedlemmene vil møte mye som de vil oppfatte, ut fra en slik tenkning, som uvesentlig, misforståelser eller tøvete. Men statsministeren har invitert til dialog og samarbeid med opposisjonen, og da må man kunne forvente at det blir motstand, debatt og uenighet. Det som av statsministeren kan ses på som uvesentlig, er for mange mennesker i dette landet svært vesentlig. Regjeringen har sagt

at den skal endre politikken innhold og form. Er det slik at politikken nye form er å avfeie ubehagelige debatter som unødvendige, uvesentlige og tøvette?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:10]: Svaret på spørsmålet er nei. Tvert imot ønsker jeg debatter hjertelig velkommen, og vi skal ikke avfeie viktige debatter der vi er uenige eller der det er vanskelige spørsmål som debatteres. Jeg er glad for spørsmålet fra representanten Høybråten, fordi jeg får anledning til å presisere at jeg selvsagt ikke mener at den eneste interessante debatten i fjor høst var debatten om skatteopplegget. Det var mange andre interessante debatter i fjor høst, og vi delte begge i flere av dem.

Det jeg derimot var opptatt av å understreke, og som jeg gjerne gjentar, er at jeg mener at to konkrete debatter, nemlig debattene om barneoppdragelse og bordbønn, bygger på misforståelser. Jeg skal ikke gå inn på hvem som er ansvarlig for misforståelsene, men bare konstatere at når det gjelder bordbønn, mener Øystein Djupedal nøyaktig det samme som Kristin Clemet. Jeg mener nøyaktig det samme som tidligere statsminister Bondevik mente som statsminister, slik at der er det ingen endring. Når det ikke er endring og ikke uenighet i hvordan regelverket rundt bordbønn skal praktiseres i skolen, er det en unødvendig debatt at vi diskuterer noe vi er enige om. Det mener jeg, det har jeg tenkt å gjenta, og det står jeg ved.

Tilsvarende når det gjelder barneoppdragelse, vet jeg at Øystein Djupedal ikke mener at barnehagene er bedre egnet til å ta hovedansvaret for oppdragelsen av barn, og derfor mener jeg at en debatt som bygger på det premisset, er en unødvendig debatt. Det er nok av annet å diskutere der vi er ordentlig uenige, og der det faktisk er slik at det spiller en rolle hvem som bestemmer. Når det gjelder bordbønn, spiller det ingen rolle om statsministeren heter Stoltenberg eller Bondevik, fordi det er det samme regelverket som gjelder. Når det gjelder f.eks. bioteknologilov, friskolelov eller formuesskatt, er det uenighet – det er viktige debatter. La oss ta debattene der det er reell uenighet, og ikke der det er en skinnuenighet som egentlig ikke bygger på at det er reelle motsetninger.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:37:08]: Jeg føler grunn til å minne om at det er Regjeringen som har reist spørsmålet om verdigrunnlaget i skolen. Den skal gjennomgå verdigrunnlaget i skolen, heter det i Soria Moria-erklæringen. Kunnskapsministeren har sagt at han ønsker et verdigrunnlag i skolen som er mer inkluderende. Det er ikke en videreføring av Bondeviks politikk. Hvis statsminister Stoltenberg har oppfattet det slik, kan det avklares her og nå.

Men det som er underliggende i mitt spørsmål, er at vi har en regjering og en statsminister som definerer angrep, utspill, debatter og motstand fra opposisjonen som unødvendig, som tøvette og bygd på misforståelser – hver gang de møter motstand. Og hvis det er dette som er politikken nye form, da må jeg virkelig spørre: Hva er det som gjør at det er Regjeringen som kan definere hvilke debatter som er unødvendige i et demokrati? Er det slik at 57 000

mennesker som har skrevet under på oppropet fra Linda Austnes, totalt har misforstått?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:38:17]: Jeg må åpenbart gjenta følgende: Jeg mener at det var mange nødvendige og viktige debatter i fjor høst. For eksempel var det en viktig debatt i fjor høst der Kristelig Folkeparti mente at kommunene skulle ha 5 milliarder kr mindre enn det Arbeiderpartiet var for. Det er en viktig debatt. Kristelig Folkeparti mente at vi skulle ha store skattelettelser på formuesskatten til de rikeste – Arbeiderpartiet var imot det, Kristelig Folkeparti var for det. Det var en viktig debatt. Debatten om friskoleloven er en viktig debatt. Debatten om bioteknologi er en viktig debatt. Det var mange, mange andre viktige debatter i fjor høst, og også som pågår nå.

I oppropet reises selvsagt mange viktige spørsmål, men jeg har pekt på at når det gjelder de to konkrete som jeg mener bygger på misforståelser, nemlig spørsmålet om bordbønn og spørsmålet om barnehagens rolle for oppdragelsen, mener jeg det ikke er noen reell uenighet. Det er svært mange andre saker der det er nødvendig med debatt, der det er reell uenighet – og la oss da diskutere dem. Det er klart vi også kan få en diskusjon om verdigrunnlaget i skolen, men det er en annen debatt enn spørsmålet om bordbønn, for der er regelverket, og praktiseringen av det, nøyaktig det samme med den nye regjeringen som med den forrige.

Presidenten: Presidenten tillater tre oppfølgings-spørsmål – først Siv Jensen, så Lars Sponheim og Bjørg Tørresdal.

Siv Jensen (FrP) [10:39:40]: Jeg synes også det er ganske spesielt at statsministeren definerer en del av de debattene som stod helt sentralt i ukevis før jul, som misforståelser. Men det jeg kanskje synes er enda mer spesielt, er at statsministeren ved en rekke anledninger har vært nødt til å rykke ut enten for å forsvare statsråder, for å bortforklare statsråder eller for å refse statsråder. Er det en komfortabel situasjon for statsministeren at han må bruke mer av sin tid på det enn på å lede landet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:19]: Jeg kan berolige representanten Jensen med at jeg bruker all min tid på å lede landet. Og når jeg ikke gjør det, slapper jeg av og gjør helt andre ting. Så sånn sett har jeg en veldig behagelig situasjon.

Men det å lede landet betyr både å legge fram forslag, lede Regjeringens arbeid og klargjøre ting dersom det har oppstått uklarhet. Og i den grad det var uklarhet om f.eks. norsk holdning til boikott av Israel, føler jeg at det er veldig klargjort nå. Det er unødvendig med ytterligere oppklaringer der, og jeg har da tenkt å bruke tiden min til andre ting.

For ordens skyld vil jeg også understreke at jeg ikke har ment at alle debattene i fjor høst var unødvendige. Det er to ting jeg mener bygger på misforståelser. Når denne regjeringen mener nøyaktig det samme om bordbønn som

den forrige, har jeg litt problemer med å se at det er grunnlag for en lang og omfattende debatt om det. Når det gjelder barneoppdragelse, er Øystein Djupedal og jeg enige om at barnehager er bra, men at foreldrene har hovedansvaret for barneoppdragelsen.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at Erna Solberg mener hun har tegnet seg. Det er ikke registrert her oppe, men presidenten ser ikke bort fra at det er en bitte liten mulighet for at det er gjort en feil, og derfor vil Erna Solberg også få stille et oppfølgingsspørsmål før Bjørg Tørresdal, som vi ikke ønsker å straffe når hun er annosert.

Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:41:46]: Jeg er redd statsministeren ikke ledet landet, men sluppet vel mye av da han gav dette nyttårsintervjuet som er referert. Nå har han bidratt til å moderere dette betydelig i dag ved å si at den generelle karakteristikken av den betydelige demokratiske aktivitet i debattene i høst har vært tøysedebatter når det gjelder to saksfelt. Og det må statsministeren selvsagt ha lov å ha en mening om.

Jeg synes likevel det er ganske påfallende hvordan statsministeren, og også andre i hans regjering, har gjort det til et poeng å si hvor viktig det er at det fargerike fellesskap i seminarer og regjering må få lov å leves ut med ulike syn, mens han legger en knallhard hand over den debatten som skal være i et demokrati, og så å si avlyser noen av demokratiets viktigste virkemidler. Det har blitt moderert i denne debatten, men allikevel vil jeg bruke denne anledningen til å oppfordre statsministeren, gjerne i spørsmåls form: Kan han ikke gjøre det til et nyttårsforsett heller å løfte fram det han så bra har sagt noen ganger i Stortinget, nemlig å lytte, være inkluderende, akseptere at det kommer nye standpunkter i Stortinget? Jeg vet godt at en regjering ikke har tenkt alle tanker. Av og til dukker det opp gode ting i debatten etter at en regjering er ferdig. Bygg på det, statsminister, og gjør det til et nyttårsforsett. Er ikke det smart?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:42:58]: Svaret på det spørsmålet er ja.

Lars Sponheim (V) [10:43:00]: Flott, president!

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:43:11]: Takk for at jeg fikk ordet.

Jeg har stor forståelse for at det kan være frustrerende når mediendebatter løper om saker som man kanskje ikke hadde trodd ville gi det potensialet som det har fått. Men jeg har lyst til å si at veldig mye av valgkampen i fjor dreide seg bl.a. om fra daværende opposisjonsleder Jens Stoltenberg å forsøke å avvise debatter som man også den gangen mente det var kritikkverdige at man tok opp, f.eks. utfordringene med det utenrikspolitiske grunnlaget for det rød-grønne alternativet i norsk politikk. Vi har vel i et-

tertid fått bevist at det var et område man kanskje burde ha drøftet dypere og nærmere, selv om jeg har registrert at utenriksministeren mener at SVs aktiviteter i den utenrikspolitiske debatten er forfriskende. Jeg er ikke sikker på om sist uke har vært like forfriskende.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Ser statsministeren nå at det hadde vært grunnlag for at Regjeringen drøftet en del saker grundigere før de gikk ut? Nå har statsministeren nettopp parkert miljøvernministerens utspill i forrige uke.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:44:24]: Jeg mener det er forfriskende med debatter, og ønsker mange debatter velkommen. Jeg tror vi alle skal anstrenge oss for å delta i dem, og det er jo fint at vi er enige om det.

Når det gjelder utenrikspolitikken, er den veldig grundig drøftet i Soria Moria-erklæringen. Den er faktisk en av de tingene vi brukte mye tid på, og der det er omfattende, presise og veloverveide setninger. Det er også grunnlaget for at vi, når det oppstår usikkerhet eller noen hevder at det er usikkerhet rundt våre holdninger til Afghanistan, kan vise til Soria Moria-erklæringen, hvor det altså står helt klart at vi skal trappe opp den norske tilstedeværelsen i Afghanistan. Det er også helt klart at det ikke er dekning i Soria Moria-erklæringen for å gå inn for noen boikott av Israel.

Så vil jeg også minne om at det at et parti mener noe som de ikke har fått gjennomslag for i regjering, det er slik det bør være, slik det skal være, i en flerpartiregjering. Høyre var for veldig mye lavere alkoholavgifter og profilerte seg på det selv om de satt i en regjering som ikke senket alkoholavgiftene. Høyre var for EU, selv om de satt i en regjering som ikke kom til å søke. Venstre var imot enhver aktivitet i Barentshavet, men åpnet for det mens de satt i regjering.

Så dette kommer til å være noe vi må leve med.

Bjørg Tørresdal (KrF) [10:45:47]: En av de store debattene i høst gjaldt spørsmålet om friskoler. I valgkampen sa regjeringspartiene at de ville tilbake til den gamle privatskoleloven, som legger til rette for livssynsskoler og skoler med alternativ pedagogikk. I høst gjentok statsminister Stoltenberg i Stortinget at det var slått fast i Soria Moria-erklæringen at vi skal ha en privatskolelov som legger til rette for skoler med alternativ pedagogikk eller religiøst grunnlag.

Så opplevde vi at kunnskapsministeren og Regjeringen stoppet alle friskoler som hadde fått godkjenning, men som ikke var kommet i gang. Regjeringen stoppet også kristne og andre livssynsskoler, Steinerskoler og andre alternativ pedagogikk-skoler.

Kan statsministeren forstå den uro det har skapt, og kan statsministeren fjerne tvil og garantere at godkjente livssynsskoler og alternativ pedagogikk-skoler får lov til å starte opp?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:46:43]: Vi kommer til å gi tillatelse til at livssynsskoler og skoler som bygger på alternativ pedagogikk, skal kunne få starte opp.

Det vi samtidig har gjort helt klart, er at vi trengte en midlertidig stans fordi vi måtte lage en ny lov. Det var gitt tillatelse til 22 000 nye elevplasser, de aller fleste knyttet til kommersielle skoler – skoler som ikke bygger på alternative livssyn eller alternativ pedagogikk. Derfor måtte vi ha denne stansen inntil en ny lov er vedtatt. På grunnlag av den nye loven vil det bli gitt tillatelser til drift av private skoler bygd på alternative livssyn og alternativ pedagogikk. Det har vært klart hele tiden, men jeg vil gjerne fjerne all usikkerhet om det, i den grad det er noen.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:47:45]: Vi har lagt bak oss et år som har vært noe av det beste, kanskje det beste norsk næringsliv noen gang har hatt. Vi har rekordstore overskudd, vi har fantastiske resultater for nasjonen Norge, og det er jo slik at det å ha lønnsomme bedrifter er en forutsetning for å kunne få et stort og viktig fellesskap. Vi må skape for å dele, som statsministeren så ofte sa en gang i tiden.

Det at vi nå har et næringsliv i Norge som er så moderne, som fanger mulighetene i den globale økonomien, er framfor alt et resultat av at næringslivet har kunnet omstille seg de siste årene. Det vet statsministeren mye om, som tidligere næringsminister, og også undertegnede, at de forutsetninger som lå til grunn for omstillinger, det at norske bedrifter investerte mye mer ute enn utlendinger investerte i Norge, det at man investerte like mye ute som man investerte i Norge, var en forutsetning.

Dessverre er det slik at av og til går arbeidsplasser tapt i en sårn omstilling, men det er nødvendig for å styrke framtidsrettede arbeidsplasser i Norge. Så tar hans statssekretær, på Statsministerens kontor, og hans næringsminister i ulike intervjuer i julen til orde for at nå skal bedrifter ilegges en bot, en millionbot. Hans statssekretær viser til Tyskland, hvor det er 1 million i bot for hver arbeidsplass som måtte forsvinne. Det er synd at arbeidsplasser forsvinner, men det er nødvendig for å få et framtidsrettet, moderne næringsliv. Det er så å si skatt på omstilling de tar til orde for. Jeg er ganske sikker på at hadde det vært politikken da statsministeren i sin tid var næringsminister, og da undertegnede var det, gjennom skiftende regjeringer, så hadde vi i dag ikke hatt det globalt konkurranse-dyktige og lønnsomme næringslivet som vi har i Norge i dag.

Betyr det at statsministeren her i Stortinget i dag kan varsle at det kommer til å bli politikk fra denne regjeringen å skattelege den type nødvendige omstillinger, disse millionbøtene som her varsles?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:49:35]: Først en liten generell betraktning. Når representanter fra de tidligere regjeringspartiene snakker om norsk økonomi i 2005, sier de alltid at det er det beste året noensinne og usedvanlig godt. Det er mye bra i norsk økonomi i 2005, men det er samtidig slik at det er et år hvor arbeidsløsheten bet seg fast på et veldig høyt nivå. Så kanskje den viktigste målestokken på om det går bra eller dårlig i norsk økonomi

– for det er mange av dem, men en av dem er ledigheten – gikk i gal retning. Arbeidsløsheten bet seg fast på et veldig høyt nivå. Det tror jeg er et tillegg som representantene fra de tidligere regjeringspartiene bør merke seg litt oftere, nemlig at vi hadde en veldig høy ledighet i en økonomisk høykonjunktur, at vi så at det var fare for varig høyt ledighetsnivå i Norge.

Når det så gjelder ervervsloven, har vi ingen planer om å innføre noen skatt på omstilling. Men vi har altså en diskusjon om den nye ervervsloven. Vi skal sende den ut på høring når vi er klare med den, og da får vi ta stilling til hvordan den skal utformes.

Men den nye ervervsloven er jo, hvis jeg får lov til å minne om det, en videreføring av de gamle konsesjonslovene, som var Venstres glansbilde på begynnelsen av det forrige århundre, og som Venstre skrotet av i alle sammenhenger utover på 1990-tallet, og som ble erstattet med ervervsloven på begynnelsen av 1990-tallet, som følge av EØS-loven. Det underlige er at Venstre, som har vært en tilhenger av konsesjonslovene og på en måte var konsesjonslovenes far og mor, nå fornekter hele den tenkningen og mener at den er gammeldags. Vel, det er god, gammeldags Venstre-politikk å være tilhenger av den type lovverk.

Lars Sponheim (V) [10:51:12]: Jeg er veldig glad for den smule forsøk statsministeren har gjort på å kunne Venstre-historie. Jeg vil gjerne bidra framover til å utdype kunnskapen på det området.

En viktig historiekunnskap er at Venstre har vist evne til omstilling, også av politikk. Vi har fått ord på oss for å være foretningfører for nødvendigheter. Det er heldigvis rett, for reaksjonisme trenger vi ikke, heller ikke i norsk næringspolitikk i møte med global økonomi. Jeg er glad for at statsministeren ikke bekrefter at det kommer den type skatt på omstillinger. Jeg har lyst til å minne statsministeren om et intervju han har gitt. Jeg er meget enig i det han sier i det intervjuet, og jeg vil gjerne få si at det var ikke min mening å ta æren for resultatene i 2005. Tvert imot, jeg delte den med skiftende regjeringer og næringsministre opp gjennom tidene – jeg frykter de framtidige på kort sikt. Han sier i et intervju at velferdsstatens verste fiende er de som er imot fornying. Det er helt rett. Han skryter også av de viktige omstillingene i Posten og NSB, som nå går med fantastiske overskudd, hvor vi slet med det motsatte for noen år siden. Omstilling er nødvendig, og jeg vil bare minne om at når man måtte tenke disse innstrammingsene overfor det private næringsliv, så kan man ikke tenke seg en skatt på omstilling for den type omstillinger i offentlig sektor. Likt må de behandles.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:52:24]: Jeg er en varm og sterk tilhenger av fornyelse av offentlig sektor. Det er også nedfelt i Soria Moria-erklæringen at vi skal fortsette et sterkt arbeid når det gjelder fornyelse av offentlig sektor, fordi alle vi som er tilhengere av en sterk offentlig sektor og sterke offentlige fellesskapsløsninger, må være de første til å fornye dem, slik at vi er trygge på at de fungerer godt, og at vi bruker skattepengene på en

best mulig måte. De som er for privatisering, har det på en måte litt lettere, for de mener at et alternativ til sterke offentlige fellesskapsløsninger er privatisering. Jeg mener at et av de viktigste virkemidlene mot privatisering er fornyelse av offentlig sektor, slik at den er veldrevet på fellesskapets grunn og bidrar til rettferdig fordeling. Det er grunnen til at denne regjeringen kommer til å fortsette fornyelsesarbeidet.

Presidenten: Presidenten vil tillate tre oppfølgings-spørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:53:13]: Jeg er helt enig med representanten Sponheim i at arbeidsplasser kommer og går. Midt i valgkampen var det noen arbeidsplasser som var i ferd med å gå og fikk betydelig oppmerksomhet ikke minst fra statsministeren selv. Han var i fakkeltog. Han brukte veldig mye tid på å snakke om mangel på verktøy i verktøykassen, og man kunne få et veldig klart inntrykk av at både statsministeren og de to partiene som Arbeiderpartiet nå regjerer med, hadde planen klar for hvordan man skulle redde Union. Hvilken plan er det Regjeringen har både i forhold til Union og i forhold til andre, tilsvarende saker som helt sikkert vil måtte komme i norsk industri i årene fremover, rett og slett fordi man har behov for å drive en naturlig fornyelse og omstilling i norsk industri, i norsk næringsliv, for å møte den knallharde internasjonale konkurransen som også norske bedrifter er utsatt for?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:54:28]: Først når det gjelder Union: Vi har fulgt opp nøyaktig det vi sa, bl.a. det jeg sa i den talen jeg hadde i Skien under fakkeltog. Det var at vi skulle gå inn med de virkemidlene som var tilgjengelig bl.a. gjennom Innovasjon Norge, gjennom kraftkontrakter og gjennom dialog med selskapet. Det har vi fulgt opp. Men det ble altså ikke flertall i bedriftsfor-samlingen for noen videre drift. Vi har aldri garantert noe som helst – det var jeg veldig varsom med under valgkam-pen. Det ble til og med i avisreferater etter det møtet pekt på at jeg ikke garanterte noen ting, for det vet jeg av erfaring er en klok tilnærming.

Når det så gjelder andre virksomheter mer generelt, er det slik at vi skal ha en aktiv næringspolitikk. Det betyr for det første å holde orden på økonomien, renter og kronkurs, i motsetning til Fremskrittspartiet, som vil bygge ned norsk industri gjennom en uansvarlig bruk av olje-penger. For det andre betyr det mer satsing på ting som er viktig for norske bedrifter, som f.eks. samferdsel. Derfor har vi økt investeringene i samferdsel med om lag 0,5 mil-liarder kr sammenlignet med fjorårets budsjett. Og vi har også andre viktige virkemidler for å styrke norske bedrif-ter.

Presidenten: Torbjørn Hansen – til oppfølgingsspør-mål.

Torbjørn Hansen (H) [10:55:38]: Diskusjonen om ervervsloven er etter min mening en ren næringspolitisk

papirtiger uten betydning for norske arbeidsplasser. Men det som er nytt, er næringsministerens trussel om million-bøter for å nedlegge det han mener er lønnsomme arbeids-plasser, som kom nå i julen. Og da vil jeg sitere nærings-ministeren fra et intervju med ham i VG 29. desember, hvor han sier:

«Det finnes ingen fasit for hva som ligger i lønn-somhetsbegrepet. Dette må vurderes i det enkelte til-felle og i diskusjonen i forkant av en nedleggelse.»

Ser ikke statsministeren at dette blir helt vilkårlig, og at det vil være enkelt for en bedrift å kjøre ned en avdeling eller et datterselskap i en slik situasjon og framstille dem som ulønnsomme, og at det også vil være en diskusjon om framtidig lønnsomhet? Tror statsministeren at et slikt vil-kårlig regelverk vil gjøre det mer attraktivt for bedrifter å bli lokalisert til Norge?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:56:38]: Jeg men-er at det ikke fins noen helt klar fasit på hva som er et kor-rekt lønnsomhetsbegrep. Det skyldes dels at det kan være ulike vurderinger av hva som er privatøkonomisk lønn-somt. I diskusjonen rundt Union har vi jo nettopp hatt det, og ikke minst Høyres tidligere næringsminister Børge Brende var veldig opptatt av at det var et problem at mens det var noen private investorer som mente at det var lønn-somt å gå videre, nektet de private eierne å selge til disse investorene. Så den tenkningen kan jo ikke være helt frem-med for Høyre heller, når Høyres næringsminister nettopp forfektet problemet med lønnsomhetsbetraktninger, og man altså ikke fikk lov til å gjennomføre et lønnsomt kjøp fra dem som ønsket å kjøpe Union. Det er punkt 1.

Punkt 2 er at det er en vesentlig forskjell mellom pri-vatøkonomisk lønnsomhet og samfunnsøkonomisk lønn-somhet. Det kan være privatøkonomisk lønnsomt å ned-legge en bedrift og la folk bli arbeidsløse, men det kan ha samfunnsøkonomiske kostnader. Det er en del av politik-kens oppgave å forsøke å korrigere for de samfunnsøko-nomiske kostnadene som den type privat atferd medfører, og det skal vi fortsette med å gjøre.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgings-spørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:57:45]: Statsminis-teren sa i sitt første svar i denne runden at arbeidsmarke-det gikk i gal retning i 2005. Jeg lurte et øyeblikk på om det var den gangen da Bondevik-regjeringen overtok, statsministeren refererte til, for da gikk det vitterlig i gal retning. Men etter de tallene vi sitter med, var det en mar-kant nedgang i arbeidsledigheten i 2005, og sysselsetting-en har aldri vært høyere enn i 2005. Det gjelder enten man ser på SSBs tall eller Aetats tall. Så med den bemerk-ningen statsministeren hadde, har jeg et spørsmål: Sitter statsministeren og Regjeringen med andre tall for syssel-settingsutviklingen i 2005 enn det vi andre gjør, siden han kan si at arbeidsmarkedet har gått i gal retning i 2005?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:58:45]: Mitt hovedpoeng var at arbeidsløsheten var i ferd med å bite

(Statsminister Stoltenberg)

seg fast på et veldig høyt nivå i en økonomisk oppgangstid. Det skyldtes bl.a. at regjeringen førte en veldig passiv arbeidsmarkedspolitikk, mens det er helt nødvendig å få folk i jobb når økonomien går opp, og unngå at folk blir varig stengt ute av arbeidsmarkedet.

Når det gjelder utviklingen av arbeidsmarkedet, skal jeg presisere følgende: Den registrerte ledigheten gikk ned i 2005, mens AKU-tallene viste en annen tendens. Og hva man nå velger å telle – enten Arbeidsmarkedsetatens tall eller Statistisk sentralbyrås tall – er iallfall bildet det samme, nemlig at arbeidsløsheten var høy i en økonomisk oppgangstid. Med den presiseringen står jeg inne for alt jeg har sagt. Men det er altså mange mål for utviklingen på arbeidsmarkedet, og det er vist et litt ulikt bilde i 2005.

Presidenten: Stortinget behandler så siste hovedspørsmål i den muntlige spørretimen.

Per Sandberg (FrP) [10:59:51]: Jeg vil først få lov til å ønske statsministeren et godt nytt år. Det er godt å høre at statsministeren kan slappe av en gang iblant innimellom all brannsløkking, og det er også betryggende å høre at statsministeren, Regjeringen og Arbeiderpartiet har en oppgave, nemlig å ha fokus på å lede landet.

Men på tross av at statsministeren og Arbeiderpartiet har avvist en del debatter som tøvete fra opposisjonens side, er det én debatt som har begynt å gro, i forhold til at partisekretæren i Arbeiderpartiet, i likhet med parlamentarisk leder og nestleder Hill-Marta Solberg i dag i Dagsavisen, sammen med Valla og LO igjen selvfølgelig, nå skal «knekke «FrP-koden»». En skulle kanskje tro det var et kryssord eller en Sudoku-oppgave vi stod overfor. Men mitt spørsmål til statsministeren når det gjelder å ha fokus på å lede landet, er: Er det også en strategi fra regjering og embetsverk for å knekke «FrP-koden» innbakt i det å lede landet? I så fall vil jeg gjerne også få utfordre statsministeren på hvorvidt embetsverk og regjering nå i større grad skal bruke ressurser sammen med Valla og LO.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:01:10]: Embetsverket brukes bare til det som embetsverket skal gjøre, og det er å forberede og saksbehandle Regjeringens beslutninger. Slik er det, og slik skal det fortsatt være, og hvis det var det representanten spurte om, er altså svaret det.

Når det så gjelder diskusjonen mer allment, tror jeg at vi nettopp i lys av den sterke etterlysningen av debatter bør hilse velkommen debatter der man får fram forskjellene mellom ulike partier, mellom f.eks. Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet. Det er jo rikelig anledning til det. Vi kan f.eks. se på virkningene av Fremskrittspartiets forslag om å si nei til landsomfattende tariffavtaler, Fremskrittspartiets totalt uansvarlige bruk av oljepenger, som vil svekke våre muligheter til å finansiere pensjoner i framtiden, eller Fremskrittspartiets forslag om å fjerne all statlig støtte til barnehager og gjøre alt om til kontantstøtte, noe som vil gjøre barnehagene vesentlig dyrere, den sosiale ulikheten vesentlig større og gjøre det mye vanskeligere å få til integrering, ikke minst av minoritetsbarn.

Det er bare noen eksempler på gode og viktige debatter jeg ser fram til å føre med Fremskrittspartiet, og som får fram viktige politiske forskjeller i Norge. Det skal vi fortsette med.

Per Sandberg (FrP) [11:02:34]: Jeg takker for svaret. Fremskrittspartiet liker å vite hvem vi skal gå i krigen mot, og da er det godt å høre at embetsverket i hvert fall skal holde seg utenfor den krigen som LO og Arbeiderpartiet nå har lagt opp til.

Vi ser fram til den debatten med LO og Arbeiderpartiet, særlig i forhold til det som går på valgfrihet, også for arbeidstakere når det gjelder å forhandle om egen lønn osv. Vi ser også fram til debatten om rettferdighet med hensyn til å fordele midlene til barnefamilie slik at man kan få frihet til å velge mellom barnehage og andre former for omsorg for sine barn, noe som Arbeiderpartiet og LO er sterkt imot. Vi ser også fram til en debatt om arbeidstakerne i Norge kan fristilles fra Youngstorget og LO og den overstyringen som skjer der. Vi ønsker i større grad lokale forhandlinger og at arbeidstakerne i større grad får lov til å bestemme når det gjelder egne behov.

La meg avslutte med et spørsmål: Støtter også statsministeren – indirekte, han er også leder i Arbeiderpartiet – at LO nå skal bruke millioner av kroner på å knekke «FrP-koden»?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:03:44]: Først i forhold til den konkrete debatten: Landsomfattende tariffavtaler er selve bærebjelken i det som gir arbeidstakere trygghet for lønn og arbeid i Norge, og der er det en stor og ideologisk forskjell. Vi tror på det fellesskapet fagforeningene er gjennom å sikre arbeidstakernes rettigheter når det gjelder lønn og trygghet i jobb. Fremskrittspartiet er imot det, vi er for det. Det er en stor og viktig forskjell.

Barnehager: Der har jo Fremskrittspartiet ment litt forskjellige ting opp gjennom årene, men på det siste landsmøtet gikk de altså inn for å fjerne all statsstøtte til barnehager. Det betyr at det i barnehagene kommer til å koste opp mot 10 000 kr, tror jeg, i hvert fall det mangedobbelte av hva det koster i dag, og det betyr igjen at vi kommer til å oppleve at de barna som trenger barnehager mest, i minst grad får det, ikke minst barn med innvandrerbakgrunn, som burde gå i barnehage, men som da etter alt å dømme i større grad ikke vil gå i barnehage. Så som jeg sier, det er debatter jeg ønsker velkommen.

Når det gjelder LOs engasjement, er jeg ikke å jour med hva de har tenkt å gjøre og ikke gjøre, men de får nå avgjøre det selv. Vi skal i hvert fall føre debatten med Fremskrittspartiet uansett.

Presidenten: Presidenten har registrert ett oppfølgingsspørsmål – Siv Jensen.

Presidenten vil tillate seg å gjøre oppmerksom på at den type debatter, utenfor denne salen, vil også partiformannen i Fremskrittspartiet kunne delta i!

Siv Jensen (FrP) [11:05:02]: Det hadde kanskje vært fordelaktig om statsministeren konsentrerte seg om å

klargjøre Regjeringens politikk i stedet for å forsøke å tåkelegge Fremskrittspartiets. Jeg er hjertens enig med statsministeren i at det er bra med prinsipielle ideologiske debatter om ulike retninger for politikken. Men da ville det være et prisverdig bidrag til debatten at Arbeiderpartiet klargjorde hva Arbeiderpartiet stod for, så kunne Fremskrittspartiet klargjøre hva Fremskrittspartiet stod for, og så kunne vi la velgerne, med den klokskapen de har, få lov til å avgjøre hvem de var mest enig med. Det er fordommende for den politiske debatten når Arbeiderpartiet skal bruke all sin kraft, hvis man skal tro Martin Kolberg, på å bekjempe Fremskrittspartiet i 2006. Er det et syn som også statsministeren deler? Er det slik at hele Arbeiderpartiet, også med partileder Stoltenberg i spissen, skal bruke ressursene sine på denne type bekjempelse, eller vil statsministeren kanskje prioritere å styre landet? Eller er det slik at man i denne saken «tar en SVsk», at partileder Stoltenberg ikke skal fronte saken?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:06:07]: Partileder Stoltenberg og statsminister Stoltenberg skal holde på med de samme tingene, og det er å bringe rundt det glade sosialdemokratiske budskap og lede Regjeringens arbeid. Da får vi også fram forskjeller i politikken, og et viktig sosialdemokratisk budskap er altså ideen om fellesskapet, at fellesskapet er en god ramme og gir trygghet for enkeltmennesket. Da må vi få lov til å peke på at Fremskrittspartiet er mot det fellesskapet som ligger i fagforeninger og landsomfattende tariffavtaler. Et fellesskap er offentlig finansierte barnehager, og da må vi få lov til å peke på at Fremskrittspartiet nå har gjentatt sin gamle programformulering om null statsstøtte til barnehager, noe som betyr en rasing av et veldig viktig fellesskapstilbud. Det har jeg tenkt å peke på enten jeg er partileder, statsminister eller begge deler på en gang.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en lang rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Erna Solberg til statsministeren, vil bli besvart av utenriksministeren.

Spørsmål 2, fra representanten Vera Lyskløtt til kommunal- og regionalministeren, er overført til arbeids- og inkluderingsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av samferdselsministeren på vegne av arbeids- og inkluderingsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 3, fra representanten Peter Skovholt Gitmark til utenriksministeren, bortfaller, da spørreeren ikke er til stede.

Spørsmål 4, fra representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, vil bli besvart av utenriksministeren på vegne av forsvarsministeren, som er bortreist.

Spørsmål 5, fra representanten Gunnar Gundersen til miljøvernministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 6, fra representanten Torbjørn Andersen til miljøvernministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av miljøvernministeren, som er bortreist.

Spørsmål 7, fra representanten Torbjørn Hansen til miljøvernministeren, er overført til olje- og energiministerens som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av samferdselsministeren på vegne av olje- og energiministeren, som er bortreist.

Spørsmål 8, fra representanten Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministerens, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av olje- og energiministerens, som er bortreist.

Spørsmål 9, fra representanten Finn Martin Vallersnes til utviklingsministeren, vil etter avtale mellom spørre og statsråd bli utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 13, fra representanten Kari Lise Holmberg til arbeids- og inkluderingsministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmålene 14 og 15, fra henholdsvis representantene Hans Olav Syversen og Petter Løvik til justisministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 16, fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren, vil bli besvart av fiskeri- og kystministeren på vegne av justisministeren, som er bortreist.

Spørsmål 17, fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til kultur- og kirkeministerens, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

S p ø r s m å l 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Erna Solberg til statsministeren, vil bli besvart av utenriksministeren.

Erna Solberg (H) [11:07:39]: «Utenriksministeren har sagt i Stortinget at boikott av Israel ikke er Regjeringens politikk. Finansministeren oppfordrer nå kommuner og fylker, altså det offentlige Norge, til å boikotte Israel. Uenigheten mellom de to statsrådene skaper alvorlig tvil om Regjeringens hensikter som fredsmekler i Midtøsten, og dette midt i en meget kritisk politisk situasjon i området.

Erkjenner statsministeren at finansministerens utspill skader Norges anseelse i Israel som nøytral tilrettelegger, og hva er nå Regjeringens politikk?»

P e r O v e W i d t h hadde her overtatt presidentplassen.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:08:20]: Denne regjeringen er motstander av boikott av Israel. Boikott av Israel er ikke en del av norsk utenrikspolitikk.

Spørsmålet er ikke reflektert i Soria Moria-erklæringen eller i Regjeringens tiltredelseserklæring. Det er også et tydelig flertall i Stortinget som har gitt klart uttrykk for samme holdning.

Vi kan godt leve med at det er ulike syn på en slik sak. Det er ikke nytt at partier, organisasjoner og personer støtter et slik virkemiddel. Det er en rett de må ha i et demokrati. Men det er viktig at det ikke skapes tvil om hva som er Regjeringens politikk. Det er viktig i forhold til norsk opinion og i forhold til alle dem som forholder seg til Norge i det internasjonale samfunn. Uttalelser i forrige uke var egnet til å skape en slik tvil. Derfor var en samlet regjering opptatt av å sørge for å få klarhet omkring Norges holdning i dette spørsmålet, og vi var opptatt av at slik klarhet ble etablert raskt. Regjeringens holdning går klart fram av statsministerens, finansministerens og mine egne uttalelser i forrige uke. Det framgår også av mitt brev til Israels utenriksminister, Silvan Shalom. Jeg valgte også å sende en kopi av dette brevet til USAs utenriksminister, Condoleezza Rice. USA spiller en sentral rolle i fredsprosessen i Midtøsten og bør ha et korrekt bilde av norske holdninger. Gitt interessen for spørsmålet valgte jeg også å gjøre brevene offentlige. De tilbakemeldingene vi har fått i løpet av helgen, viser at det nå ikke hersker noen tvil om hva som er Regjeringens holdning til boikott av Israel. Det er tilfredsstillende.

Norges rolle i Midtøsten er basert på langvarige, nære og vennskapelige forbindelser med partene i konflikten. Norge er en venn av Israel og en venn av det palestinske folk som har rett til sin egen stat. De to statene må kunne leve innenfor sikre og internasjonalt anerkjente grenser. Regjeringen legger vekt på å føre en dialog med begge parter. Jeg fikk under mitt besøk i Midtøsten i november i fjor bekreftet på høyeste hold, fra begge parter, at Norges engasjement fortsatt er ønsket, og begge parter vektlegger nettopp det forhold at de respekteres og lyttes til av den annen part.

Dette forhindrer ikke at vi til tider kan være uenige om viktige spørsmål, noe vi også gir klart uttrykk for. Vi gjør det i forhold til Israels okkupasjon av palestinske områder, bosettingspolitikken, byggingen av sikkerhetsmuren og andre forhold. Vi gjør det i forhold til de palestinske myndighetene når det gjelder bl.a. betydningen av å slå ned på terror og å gjennomføre frie og demokratiske valg.

Det hører med i dette bildet at Norge lenge har vært en sentral støttespiller for den palestinske selvstyremyndigheten, både gjennom økonomisk bistand og som leder av det internasjonale givelandssamarbeidet, AHLIC. La meg legge til at nettopp denne rollen, ledervervet i AHLIC, gir Norge muligheter til å spille en rolle, en rolle vi bare kan ha om vi har tillit hos alle parter, en tillit som bygger på at norsk politikk er gjenkjennelig og tydelig. Jeg håper at vi nå kan se framover og konsentrere oss om hva som er og skal være Norges rolle i arbeidet for fred i Midtøsten. Regjeringens holdning er det ingen tvil om, og jeg ser fram til å meddele den og diskutere ved første anledning jeg får førstkommande tirsdag i møte med det østerrikske EU-formannskapet i Wien.

Erna Solberg (H) [11:11:29]: Jeg er enig i at etter at jeg stilte spørsmålet, er det brakt betydelig mer klarhet i hva Regjeringens faktiske standpunkt til saken er. Jeg registrerer samtidig at selv om man har vært i dialog med Utenriksdepartementet i Israel og State Departement i USA, er det fortsatt slik at i medieverdenen i internasjonal sammenheng var oppslagene om Kristin Halvorsens uttalelser betydelig større enn oppslagene om de korrigeringen som har kommet i ettertid. Det etterlater et uheldig inntrykk.

Hvis det hadde vært statsministeren som hadde stilt til å svare, ville jeg også spurt litt om grunnlagsarbeidet. Utenriksministeren har nå gitt uttrykk for at når noe ikke står i Soria Moria-erklæringen, er det avklart at det ikke er Regjeringens politikk. Men Soria Moria-erklæringen er ikke noe dokument som omfatter enhver utenrikspolitisk situasjon som kommer til å oppstå. Det er ikke et fireårs fremtidsdokument som har sett lyset i enhver konflikt som kommer til å dukke opp, og det ligger grunnleggende spenningsforhold i forhold til SV, som vi også i valgkampen forsøkte å utfordre Arbeiderpartiet på. Oppfatter utenriksministeren fortsatt alle debattene som forfriskende?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:12:44]: Nå mener jeg det står et godt lys over Soria Moria-erklæringen, både i billedlig og tekstlig forstand, og den gir gode retningslinjer for politikken.

Begrepet «forfriskende» – vel, det er jo avhengig av smaken. Det er for meg et uttrykk for et demokratisk sinnelag at vi har en situasjon med tre partier i regjering, en situasjon representanten Solberg kjenner. Det er en koalisjonsregjering som må leve med at vi har ulike syn også i spørsmål som kan ha stort følelsesmessig engasjement hos enkeltmennesker og personer. Jeg respekterer den holdningen hos SV når det gjelder synet på boikott. Jeg har også stor respekt for finansministerens håndtering av denne saken. Det verserer i mediene enkelte påstander om at hun er blitt refset og kalt inn. Finansministeren har selv klargjort det hun sa i det første intervjuet, at dette ikke er Regjeringens politikk. Dette må vi kunne leve med, og jeg tror vi må kunne ha en større toleransegrense også på det utenriks- og sikkerhetspolitiske området, hvor det altfor lenge har vært debatter i det lukkede rom. Om det er forfriskende – vel, jeg mener at det er en positiv side ved et demokrati at det er diskusjoner, og jeg tror også at på utenrikspolitikkens område skal vi venne oss til det, men vi må også være tydelige på hva som er Regjeringens politikk. Det forventer en verden som forholder seg til oss.

Erna Solberg (H) [11:13:55]: Jeg er enig i at det kan være forfriskende å ha en utenrikspolitisk debatt, men kanskje ikke på områder som skader anseelsen vår internasjonalt, og som gjør det vanskeligere for oss å oppnå våre utenrikspolitiske mål, hvis det skapes forvirring om hva som faktisk er vår linje som land. Det har skjedd i denne saken.

Det er også viktig at den utenrikspolitiske debatten er ærlig. Jeg oppfatter det ikke slik at det har vært den linjen

bl.a. Arbeiderpartiet har lagt seg på i debattene om de venstredreiningene som faktisk har skjedd i sikkerhetspolitikken, f.eks. knyttet til deltakelsen i Operation Enduring Freedom, og i de debattene vi har hatt tidligere. Det gjelder også et tema som står i Soria Moria-erklæringen, som ikke noen vil berøre hver gang de utfordres i debatt på det, nemlig at Norge skal bli et fotnoteland innenfor NATO, knyttet til den strategien som går på et atomforsvar som er et NATO-strategisamarbeid med Russland.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:15:01]: Jeg er ikke kjent med at det står i Soria Moria-erklæringen at Norge skal bli et fotnoteland. Jeg kan bekrefte at det skjer endringer i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk som følge av regjeringsskiftet. Jeg kan jo ta dette helt ut overfor representanten Solberg og si at ja, partiet SV har innflytelse på utenriks- og sikkerhetspolitikken. Det skulle bare mangle, etter det valget, med det valgresultatet. Jeg er bekvem med det.

Det er en justering av utenrikspolitikken, slik det bør skje, ikke i brå skift, men i endringer i holdninger og markeringer. Dette skal skje over tid, og det skal skje på en måte som verden kjenner igjen og blir godt orientert om. Dette gjør vi også overfor våre nære allierte, på en måte som er bygd på den tillitsfulle dialogen vi har, enten det er i forhold til Midtøsten, til NATO, til Europa eller til våre nære nordiske naboer.

S p ø r s m å l 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Vera Lysklætt til kommunal- og regionalministeren, er overført til arbeids- og inkluderingsministeren som rette vedkommende. Spørsmålet vil imidlertid bli besvart av samferdselsministeren på vegne av arbeids- og inkluderingsministeren.

Vera Lysklætt (V) [11:16:12]: Jeg vil stille følgende spørsmål til statsråden om billighetserstatning:

«Samer og kvener kan nå endelig søke om å motta billighetserstatning fra staten etter at de har tapt skolegang under 2. verdenskrig. Stortinget sluttet seg 4. april i fjor til den forrige regjeringas forslag om dette. Det viser seg nå at behandlingen av disse søknadene tar uendelig lang tid.

Hva kan statsråden foreta seg slik at saksbehandlings-tida forkortes?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:16:48]: Eg vil svare på spørsmålet frå representanten Lysklætt på vegner av arbeids- og inkluderingsministeren, som har samordningsansvar for saker om samar og nasjonale minoritetar.

Det er justissekretariata som førebur sakene for Stortinget sitt billighetserstatningsutval, og i St.meld. nr. 44 for 2003–2004, Erstatningsordning for krigsbarn og erstatningsordningar for romanifolket/tatere og eldre utdanningsskadelidende samer og kvener, vart meirarbeidet for justissekretariatet for å handsame søknader frå utdanningsskadelidande samar og kvener anslått til maksimalt 400 000 kr. I 2005 gav Kommunal- og regionaldepartementet eit tilskot på 200 000 kr til justissekretariata til

handsaming av søknader om billighetserstatning frå samar og kvener. Regjeringa set av eit tilsvarande beløp til føremålet i 2006. Justissekretariata har opplyst overfor dei utdanningsskadelidande sækjarane at sækshandsaminga vil kunne ta eitt år frå søknaden vert motteken, tidlegast rekna frå 4. april 2005, då Stortinget gav si støtte til St.meld. nr. 44 for 2003–2004. Sakene tek lang tid, m.a. på grunn av at det er naudsynt å innhente fråsegner til sakene om tap av skulegang frå Utdanningsdirektoratet.

Stortinget har i budsjettvedtak avgjort at det på melombels basis skal opprettast eit billighetserstatningsutval II, som skal kunne ta unna auka søknadsmengd i kjølvatnet av St.meld. nr. 44 for 2003–2004 og St.meld. nr. 24 2004–2005, Erstatningsordningar for barn i barneheimar og spesialskular for barn med åtferdsvanskar. Stortinget handsama saka 20. desember 2005, Innst. S. nr. 64 for 2005–2006, og sa seg einig i at Kongen opprettar eit billighetserstatningsutval II. Eg har fått opplyst at presidentskapet skal handsame saka torsdag 12. januar, med oppmoding til partigruppene om så snart som mogleg å oppnemne representantar til Billighetserstatningsutval II og Billighetserstatningsutval I. Eg håpar at gruppene vil medverke til at me raskt får på plass billighetserstatningsutvala. Det er vesentleg for å sikre handsaming av sakene innan rimeleg tid.

Regjeringa er elles einig i at sækshandsamingstida er for lang i desse sakene. Arbeids- og inkluderingsministeren vil difor ta kontakt med andre aktuelle statsrådar for å sjå på kva som kan gjerast for å få sækshandsamingstida ned på eit akseptabelt nivå.

Vera Lysklætt (V) [11:19:36]: Jeg vil takke statsråden for et godt svar.

Mange eldre samer og kvener har jobbet i rundt 20 år med denne saken, og de har ventet på å kunne oppleve det å motta en form for erstatning fra staten. Det er snakk om eldre mennesker, og mange av dem har dessverre allerede falt fra – og det uten at de fikk noen form for erstatning på grunn av tapt skolegang under krigen og heller ikke fikk noen form for opplæring på sitt eget morsmål på grunn av fornorskningspolitikken. De har altså tilhørt en gruppe som har kommet særdeles uheldig ut.

I en slik situasjon må det handles raskt. Jeg vil derfor stille statsråden følgende oppfølgingsspørsmål: Kan det være mulig å sette av noen ekstra ressurser i en periode, slik at de som trenger det, kan få den hjelpen de har behov for til å skrive søknader og innhente dokumentasjon og opplysninger, og at søknadene blir behandlet så raskt som overhodet mulig?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:20:39]: Eg har på vegner av arbeids- og inkluderingsministeren gjort greie for Regjeringa si haldning og framdrifta i desse sakene. Det ligg eit tungt ansvar på Regjeringa i å få framdrift i desse prosessane.

Når det gjeld skiving av søknader, vil kommunane i Nord-Troms og Finnmark kunne yte hjelp til å fremje dei, og det er sjølv sagt særdeles viktig for denne gruppa, som av naturlege årsaker ikkje vil vere i stand til å kunne gjere

det ved eiga hjelp. Så eg kan forsikre representanten om at Regjeringa har merksemd på denne saka og vil gjere alt ho kan for å få fortgang i prosessane.

Vera Lysklætt (V) [11:21:21]: Jeg vil også takke for dette svaret.

Jeg har et siste spørsmål: Ved utgangen av 2005 var det kommet inn rundt 650 søknader fra samer og kvener om billighetserstatning. Justissekretariatene behandler først slike søknader om erstatning, og saksbehandlingstiden her har vært på rundt fire år. Deretter avgjøres de av billighetserstatningsutvalget, et utvalg som har tre medlemmer. Når vil statsråden anslå at disse 650 søknadene, som allerede ligger der, kan være ferdigbehandlet i Billighetserstatningsutvalget?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:22:04]: Det er vanskeleg for meg å svare konkret på det spørsmålet. Eg må seie det same som eg sa i mitt første svar, at me no legg til rette for å få til ein prosess som sikrar ei hurtigare saksbehandling. Det er målsetjinga at alle dei søknadene som ligg føre, skal forserast og verte handsama så raskt som i det heile mogleg.

S p ø r s m å l 3

Fra representanten Peter Skovholt Gitmark til utenriksministeren:

«Zimbabwes befolkning lider. Landets håpløse økonomiske utvikling de seneste årene har ført til at den offisielle andelen av befolkningen som lever under fattigdomsgrensen, er rundt 80 pst. og arbeidsledigheten er skyhøy. I tillegg lever minst halvdel av befolkningen med kronisk matvaremangel. Midt i denne elendigheten har landet et regime som i stadig økende grad setter demokratiet og demokratiske verdier til side og beriker seg selv til det absurde.

Hva gjør Regjeringen for å bedre situasjonen i Zimbabwe?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller.

S p ø r s m å l 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per Roar Bredvold til forsvarsministeren, vil bli besvart av utenriksministeren på vegne av forsvarsministeren.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:22:51]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren, men som vil bli besvart av utenriksministeren:

«Å styrke norsk suverenitet i våre nordområder, er noe de aller fleste er enig om. Samtidig kommer det signaler fra militært hold om at antall marinebaser og militærleire skal sterkt reduseres. Oppe i dette kan vi tilsynelatende ikke stoppe en gammel russisk fiskebåt som befinner seg i norsk farvann.

Hvordan vil statsråden styrke den norske suvereniteten i nord?»

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:23:22]: Jeg har æren av å framføre et svar på vegne av forsvarsministeren.

Som det framgår av Soria Moria-erklæringen og den politikken Regjeringen siden har ført, er nordområdene Regjeringens strategiske satsingsområde. La meg legge til at forsvarsministeren og jeg var sammen i nord i går, bl.a. sammen med Forsvaret i det henseende.

For å ivareta norske interesser i nordområdene vil Regjeringen øke Forsvarets evne til overvåking og til å hevde suverenitet og suverene rettigheter. At vi har økt budsjettet til Kystvakten med 15 mill. kr i 2006, viser at vi følger opp i praksis det vi ble enige om i Soria Moria-erklæringen. I tillegg vil Sjøforsvaret prioritere 35 mill. kr for å styrke tilstedeværelsen av marinefartøy i Nord-Norge og for at en større del av Marinens trenings- og øvingsaktivitet legges til landsdelen. Regjeringen øker også den maritime flyovervåkingen i nordområdene ved å tilføre Orion-flyene 35 mill. kr.

Forsvaret kommer fortsatt til å være til stede med alle forsvarsgrenene i landsdelen. Som et ledd i arbeidet med å videreføre moderniseringen av Forsvaret vil det imidlertid også være nødvendig å vurdere den framtidige innretningen av Forsvarets basestruktur. Det er for tidlig nå å si noe konkret om hvilke baser og leire det eventuelt kan bli aktuelt å foreslå lagt ned eller flyttet. Dette vil måtte vurderes i forbindelse med Regjeringens behandling av neste langtidsplan, som kommer i 2008.

Når det gjelder den russiske tråleren «Elektron», var det aldri noen tvil om at norske myndigheter var innstilt på at fartøyet skulle oppbringes til norsk havn. Det var operative vurderinger som gjorde at tvangsmessig boring ikke ble gjennomført. I disse vurderingene var hensynet til norsk og russisk personells liv og helse avgjørende. La meg for øvrig legge til at Norge legger vekt på å ha, og vi har, kapasitet til å håndheve våre forvaltnings- og kontrollregimer og vår suverenitet i Barentshavet.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:25:14]: Jeg takker statsråden for svaret, som var utfyllende, men ikke utfyllende nok, selvfølgelig.

Det er positivt at vi øker støtten til Kystvakten, men når vi vet hvor mye en båt koster å drive, er ikke 15 mill. kr mye. Det koster å fly, og det er ikke nok det som vi legger inn. Når vi vet at olje, gass, fiske og norske landjordområder – altså norsk suverenitet – er viktig, og at vi alle sammen skal satse på dette, må det mer til. Vi vet samtidig at Forsvaret bytter ut sine Leoparder med f.eks. Mercedes Geländewagen, at man kutter ut MLRS rakettvåpensystemer, at kun 1/3 av våre menn utfører førstegangstjeneste, at Heimevernet, som også er viktig i nordområdene, reduseres – Heimevernet ble redusert fra 83 000 til 50 000 mann – og at utstyr står ute og ruster mens verksteder/lagerrom står tomme fordi Forsvaret ikke har råd til å betale leie til Forsvaret (presidenten klubber), ...

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:26:20]: Jeg tror ikke jeg på stående fot kan gå god for alle de beskrivelsene som her framkom, men det understreker betyd-

ningen av å ha en offensiv ambisjon for omstillingen av Forsvaret. Ambisjonen er å videreutvikle et forsvar med høy operativ evne. Siden nordområdene var i fokus, vil jeg si at Forsvaret skal være til stede i nord med alle tre forsvarsgrener. Hæren har en viktig oppgave i Nord-Norge. Tyngdepunktet for styrkeproduksjonen er flyttet fra sør til nord. I hovedsak foregår nå all utdanning av vernepliktig mannskap i Nord-Norge, og Indre Troms vil være ett av Hærens to tyngdepunkter. For Luftforsvarets del er seks av ti flyskvadroner lokalisert nord for polarsirkelen, og det er også her hovedtyngden av Luftforsvarets flytimeproduksjon skjer.

Det er en målsetting å øke omfanget av alliert trening i Norge. Etter planen vil nivået på alliert trening i Nord-Norge øke fra 90 000 gjestedøgn i 2005 til godt over 200 000 i 2006. I mars avholdes den høyst prioriterte militærøvelsen «Cold Response 2006».

La meg også si at når det gjelder basestrukturen, må vi vurdere dette når vi forbereder en foreleggelse av langtidspanen våren 2008.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:27:29]: Jeg takker statsråden nok en gang for svaret.

I et intervju i Befalsbladet i desember 2005 sier forsvarsministeren at alt som ligger i nord, skal ligge i nord. Når man samtidig vet at forsvarssjefen sier at vi skal se på om vi skal redusere antallet marinebaser fra fire til en, at vi skal se på antall militærleire som skal reduseres, og at vi skal se på antall flyplasser hvor militære er involvert, blir jeg litt redd. Det kan kanskje være mer riktig å ha et forsvarsbudsjett som står i forhold til det Stortinget ønsker at Forsvaret skal gjøre, og det det norske folk skal gjøre. Slik det er i dag, er Forsvaret underbudsjettet. Det er ikke nok penger til å gjennomføre den aktiviteten som vi forventer at Forsvaret skal ha. Da er spørsmålet om bevilgningene til Forsvaret skal økes, eller om den militære aktiviteten skal reduseres, slik at vi får et budsjett i balanse mellom hva vi forventer at Forsvaret skal gjøre, og hva Forsvaret kan gjøre for den mengde penger man får.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:28:33]: Det må være et mål at Forsvaret har et budsjett som gjør det mulig å satse både på investeringer og på drift og øvelse. På bakgrunn av de spørsmålene som representanten tar opp, vil jeg bare understreke at vi har ambisjoner om å ha et forsvarsbudsjett og å ha en planlegging og en horisont for måten det gjøres investeringer, drives øving og drives drift på, som står i forhold til de utfordringer vi har. Det er kanskje da viktig ikke å måle den evnen ut fra å telle den enkelte enhet og sammenlikne det år for år. Det er evnen enhetene våre har til å levere det Forsvaret skal i henhold til den teknologiske utviklingen og de sikkerhets- og forsvarspolitiske utfordringene, som er viktig. Det å kunne ha et operativt og godt tilpasset forsvar i det nordlige Norge er en viktig del av nordområdesatsingen og av Norges allianseforpliktelser som medlem av NATO.

S p ø r s m å l 5

Fra representanten Gunnar Gundersen til miljøvernministeren:

«Det har kommet fram informasjon i lokalpressen i Hedmark som klart indikerer at bestandsmålet for ulv, som ble satt av Stortinget under rovviltforliket, er nådd. I tillegg er det sterk økning i grenseflokkene og i bestanden i Sverige. Dagens situasjon medfører en sterk, konsentrert belastning på områdene Solør/Elverum, der hovedtyngden av etableringene er.

Vil statsråden tillate jakt lokalt slik at belastningen kan spres, og er det planer om å kompensere de områder som rammes?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

S p ø r s m å l 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Torbjørn Andersen til miljøvernministeren, vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av miljøvernministeren.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:29:43]: Jeg har et spørsmål til miljøvernministeren som skal besvares av samferdselsministeren. La meg legge til at jeg synes det er svært utilfredsstillende at ikke fagstatsrådene prioriterer Stortinget mer enn det som er tilfellet i dag.

Jeg har følgende spørsmål:

«Med Stortingets støtte ble det i 2005 igangsatt et omfattende arbeid med å kalke det sterkt forsurede Arendalsvassdraget i Aust-Agder. Et hovedformål var å reetablere en levedyktig laksestamme i vassdraget. Nylig stod et helt nytt kalkingsanlegg til 3 mill. kr klar for å kalke vassdraget, slik det var gjort vedtak om. Så kom beskjeden om at Regjeringen kutter i kalkingsmidlene, og at kalkingen med det stanser helt opp.

Synes statsråden det er god miljøpolitikk å rasere gode miljøtiltak som kalking av Arendalsvassdraget?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:30:45]: Eg vil svare på spørsmålet frå representanten Torbjørn Andersen på vegner av miljøvernministeren.

I påvente av at utsleppa av forsurande stoff igjen skal kome under dei nivåa som fører til skade på naturen, er kalking vårt viktigaste avbøtande tiltak. Kalkingsverksemda har dei siste åra omfatta om lag 3 000 lokale prosjekt og 24 nasjonale elvekalkingsprosjekt.

Under handsaminga av forslaget til statsbudsjett for 2005 vedtok Stortinget at det skulle ingangsetjast kalking også i Arendalsvassdraget. Miljøstyresmaktene har følgd opp dette vedtaket i 2005, og det er såleis bygt eit doseringsanlegg for kalk i vassdraget.

I budsjettet for 2006 vart løyvinga til kalking redusert som eit resultat av overordna prioriteringar i den noverande situasjonen. Miljøvernministeren har lagt vekt på å innrette kuttet slik at dei negative konsekvensane totalt sett skal vere minst mogleg. Som følgje av dette kan kal-

kinga i Arendalsvassdraget ikkje setjast i gang slik det var planlagt.

Miljøvernministeren vil følgje kalkingsverksemda nøye i tida framover, og ho vil kome attende til Stortinget med tiltak for å styrkje dette arbeidet, slik Stortinget bad om under handsaminga av Miljøverndepartementet sitt budsjett for 2006.

Eg vil be om forståing for at eg – som setjastatsråd i denne saka – ikkje kan gå meir inn i detaljane omkring kalkinga i Arendalsvassdraget enn det som kom fram i mitt svar.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:32:14]: Jeg takker for svaret. Jeg synes det var et dårlig svar.

Jeg viser til fagtidsskriftet pH-status, som nylig kom ut, der det står at nytt kalkingsanlegg i Nidelva kan bli stående ubrukt.

Ordføreren i Froland, Sigmund Pedersen fra Senterpartiet, mener at dette skyldes uvitenhet fra miljøvernministeren. Ordføreren mener at det må komme midler slik at prosjektet blir fullført. Ordføreren fra Senterpartiet sier rett ut at det er for dumt at vi blir stoppet før vi kommer i gang. Han mener at dette vil ordne seg når ministeren får dokumentert hvor langt prosjektet har kommet.

Det var jo de nåværende regjeringspartiene og Fremskrittspartiet som stod bak flertallet om mer midler til kalking. Nå mener plutselig disse regjeringspartiene at det ikke er behov for mer midler til kalking. Hva er årsaken til denne dramatiske helomvendingen i løpet av året? Vil statsråd/departement ta en telefon til ordføreren i Froland og få oppklart realiteten i saken?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:33:21]: Eg kan nok skrive under på at det ikkje er manglande kunnskap som gjer at miljøvernministeren ikkje har sett i gang kalking i Arendalsvassdraget. Ministeren er svært kompetent, og ho har òg eit sterkt ønske om å kome tilbake til Stortinget, som sagt, med tiltak for å betre på den situasjonen som no har oppstått.

Som representanten veit, er budsjetthandsaming prioritering mellom ulike område, og i inneverande års budsjett førte den prioriteringa til at innsatsen når det gjeld kalking, dessverre måtte reduserast. Regjeringa er i gang med neste budsjetthandsaming. Eg kan ikkje ta Miljøverndepartementet eller andre departementet si handsaming her, men dette er i alle fall eit område som vil vere i fokus under dei forhandlingane.

Når det gjeld kontakt med lokalnivå, er eg overtydd om at statsråden vil ta den naudsynte kontakten.

Torbjørn Andersen (FrP) [11:34:25]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg registrerer at det er et visst håp i det som her blir uttalt, slik at kalkingen i Nidelva og Arendalsvassdraget kan bli gjennomført i henhold til det som Stortinget tidligere har vedtatt.

Jeg vil minne om at i Soria Moria-erklæringen står det som følger:

«Regjeringen vil (...) at arbeidet mot forsurening av vassdrag ved hjelp av kalking skal være på et høyt ni-

vå, slik at alle vassdrag i faresonen blir kalket og slik at frivillig innsats i form av midler og arbeids- og dugnadsinnsats blir fulgt opp fra statens side.»

Stans i kalking av Nidelva er etter mitt syn et regelrett og soleklart brudd på regjeringserklæringen. Hva er egentlig statsrådets kommentar til det? Denne kalkingen burde vært gjennomført om en skulle tatt hensyn til det som står i Soria Moria-erklæringen.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:35:22]: Også innanfor Soria Moria-erklæringa er det slik at det må gjerast prioriteringar. Det er vel det enkle svaret på spørsmålet.

Me er klar over kor viktig kalking er for å bevare den atlantiske laksen og medverke til ei generell bevaring av biologisk mangfald. Det er òg grunnen til at ministeren har fokus på dette området og sjølv sagt ønskjer å oppretthalde nivået på kalkingsverksemda, som har lege, som eg sa, på 3 000 lokale prosjekt og 24 nasjonale elvekalkingsprosjekt. Å bevare biologisk mangfald og å bevare atlantehavslaksen er særdeles viktig. Me har òg forpliktingar i forhold til internasjonale avtalar, som kalking sjølv sagt kan medverke til at me kan oppretthalde.

S p ø r s m å l 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Torbjørn Hansen til miljøvernministeren, er overført til olje- og energiministerens som rette vedkommende. Spørsmålet vil bli besvart av samferdselsministeren på vegne av olje- og energiministeren.

Torbjørn Hansen (H) [11:36:40]: Jeg vil stille statsråden følgende spørsmål:

«Statkrafts planer om å legge en 420 kV-kraftlinje i luftspenn gjennom Hardanger, fra Sima til Samnanger, har reist betydelige protester lokalt som følge av de store og skjæmmende inngrep dette medfører i det vakre Hardanger-landskapet. Saken ble også tatt opp av flere partier i valgkampen.

Hva er statsråden sin vurdering av de miljømessige sidene ved dette og tilsvarende inngrep, og ser statsråden at slike inngrep i naturen kan være en konsekvens av manglende utbygging av nye energikilder i regionen?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:37:17]: Eg skal svare på spørsmålet frå representanten Torbjørn Hansen på vegner av olje- og energiministeren.

Statnett SF sine planar om bygging av ny 420 kV kraftleidning frå Sima kraftverk til Samnanger transformatorstasjon er under handsaming i NVE. Kraftleidninga vil vedrøre Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam og Samnanger kommunar i Hordaland. NVE handsamar Statnett SF si melding med forslag til utgreiingsprogram etter reglane om konsekvensutgreiingar i plan- og bygningslova. Meldinga har vore ute på høyring og vekte, som representanten peikar på, store protestar lokalt.

Det er reist krav frå lokalt hald om ulike kabelløysingar. På bakgrunn av høyringa av meldinga og eigne vurderingar vil NVE fastsetje eit program for kva konsekvensar av til-

taket Statnett må utgreie. Her er luftleidning og kombinasjon av luftleidning og kabel moglege utgreingsalternativ.

Etter gjennomførte konsekvensutgreingar må Statnett SF søkje om konsesjon etter energilova for kraftframføringa. Søknaden og dei gjennomførte konsekvensutgreingane vil verte underlagde ei omfattande sakshandsaming med eiga høyring der alle interesserte vil få uttale seg. Også i denne fasen vert det gjennomført lokale møte i regi av NVE.

NVE sitt konsesjonsvedtak kan ein deretter påklage til Olje- og energidepartementet. Departementet vil då føreta ein fullstendig gjennomgang av saka og halde synfaring og møte i distriktet før det vert gjort endeleg vedtak. Eg bed difor om forståing for at eg ikkje kan uttale meg konkret om denne aktuelle saka no.

420 kV kraftleidningar er hovudåra i kraftsystemet og utgjer naudsynt og vital infrastruktur for samfunnet vårt. Slike leidningar kan medføre store inngrep i naturlandskapet. Under konsesjonshandsaming skal alle relevante miljømessige tilhøve vurderast nøye. I alle saker skal det vurderast tilpassingar og avbøtande tiltak for å redusere ulempene ved tiltaket, og NVE kan setje vilkår om slike tiltak i ein konsesjon. Eit avbøtande tiltak kan vere traséjusteringar. Når det gjeld kabling som avbøtande tiltak, viser eg til gjeldande forvaltingsstrategi, fastsett av Stortinget, som fastslår at 420/300 kV som hovudregel skal byggjast som luftleidning. Ved særdeles sterke miljømøyn kan det vere aktuelt med pålegg om kabling.

Forholdet mellom nett og produksjon vert vurdert av NVE i samband med konsesjonshandsaming etter energilova. Eg er trygg på at naudsynte vurderingar vil verte gjorde i handsaminga av denne saka. På generelt grunnlag er det sjølvstykkt slik som representanten antydar, at investeringar i lokal eller regional kraftproduksjon i eit underskotsområde etter omstenda vil kunne erstatte, utsetje eller redusere trongen for bygging av nye overføringsanlegg inn til området. På den andre sida kan ny kraftproduksjon lokalt eller regionalt, enten dette er vasskraft eller gasskraft, medføre trong for auka overføring ut av området og slik aktualisere trongen for nye overføringssamband.

Alle desse spørsmåla er det opp til Statnett som systemansvarleg nettselskap i Noreg å vurdere. Ut frå samfunnsøkonomiske kriterium er det så Statnett sitt ansvar å gjennomføre investeringar i det sentrale overføringsnettet.

Torbjørn Hansen (H) [11:40:54]: Jeg vil takke statsråden for svaret, selv om jeg synes det er underlig og litt uheldig at miljøvernministeren ikke vil svare på et spørsmål som åpenbart handler om de miljømessige sidene av planene om luftspenn.

Hardanger er en del av et unikt nasjonalt fjordlandskap, og kraftlinjer vil være et stort inngrep over en lang strekning i fjordlandskapet. Linjen går også tvers over Kvamskogen, som er et viktig rekreasjonsområde for bergensregionen. Samtlige kommuner på strekningen er imot og organiserer seg for å bekjempe planene. Saken var også oppe i valgkampen, og stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen fra Senterpartiet uttalte til Bergens Tidende 18. august i fjor:

«Hardanger som turistmål står på spel, og vi må finne andre løysingar enn luftspenn.» [...] «Den rekninga får vi heller ta – ikkje berre bergensarane, men fordelt på alle straumabonntane.»

Skjælaaen kommenterte da å legge kabelen i sjøkabel.

Har Regjeringen vurdert en ny politikk i forhold til bygging av kraftlinjer, eller var kommentarene fra Skjælaaen heller uforpliktende valgkamputspill?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:41:57]: Som eg har gjort greie for i svaret mitt, er det ein omfattande prosess før denne saka vert avgjort, og i sin tur vil saka kome på olje- og energiministeren sitt bord. Når ho kjem dit, vil olje- og energiministeren gje uttrykk for Regjeringa si haldning i dette spørsmålet. Eg kan difor ikkje gå lenger inn i detaljane omkring det, og heller ikkje i dag uttrykke Regjeringa si haldning, i og med at saka ikkje er komen inn til handsaming enno.

Torbjørn Hansen (H) [11:42:32]: Jeg vil takke for dette svaret også.

Jeg vil si at egentlig burde denne kraftlinjen vært helt unødvendig. Den åpenbare løsningen her er å få dekket kraftbehovet regionalt gjennom bygging av gasskraftverk. Vi har store gassressurser i Nordsjøen. Alt ligger til rette for bygging av gasskraftverk i denne regionen, og da vil disse kraftlinjene antakelig ikke være nødvendige i overskuelig framtid. Dette var også noe som stortingsrepresentant Olav Akselsen fra Arbeiderpartiet kom inn på i Bergens Tidende 4. januar, hvor han foreslår å bygge et gasskraftverk i Rådalen i bergensområdet, hvor man også kan bruke spillvarmen effektivt til oppvarming. Det er et forslag som jeg er hjertens enig i.

Ser statsråden at vi her risikerer store inngrep i naturlandskapet som følge av passivitet i kraftutbyggingen, og at man kunne unngått disse utbyggingene hvis man realiserte gasskraftutbygging i vestlandsregionen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:43:33]: Som eg gjorde greie for i mitt hovudsvar, kan òg auka produksjon føre til auka trong for overføringsleidningar, då ikkje for å ta kraft inn til området, men for å føre kraft ut.

Eg er kjend med at det ligg føre konkrete planar i området, m.a. om eit gasskraftverk på Mongstad, som for tida er under handsaming i NVE. Eg vil òg vise til Soria Moria-erklæringa der ein slår fast at det ikkje vert sett i gang arbeid med nye gasskraftverk utan at CO₂-handtering er på plass. Det er eit arbeid som no er i gang, og som har den største merksemd i Olje- og energidepartementet. Olje- og energiministeren vil sjølvstykkt arbeide kontinuerleg med det i tida framover.

S p ø r s m å l 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Ketil Solvik-Olsen til olje- og energiministeren, blir besvart av samferdselsministeren på vegne av olje- og energiministeren.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:44:45]: «Ifølge NTB 3.1. sier statsråden at «man allerede er for sent ute til å møte en betydelig underdekning i Møre og Romsdal fra 2010». Aps fylkesordfører Jon Aasen krever to gasskraftverk, uten rensing, og sier «vi må starte produksjonen av elektrisk kraft, og så kan rensingen komme senere. Det finnes ikke alternativer til gasskraft». Sp-ordfører Gunnar Hynne i Hemne står bak oppropet «Ja til bygging av gasskraftverk på Tjeldbergodden, uten krav til rensing første dag!».

Vil Regjeringen frafalle kravet om CO₂-håndtering?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:45:24]: Eg skal svare på spørsmålet frå representanten Ketil Solvik-Olsen på vegner av olje- og energiministeren.

Den norske energiforsyninga var tidlegare prega av overskot på kraft. Fleire år med forbruksvekst kombinert med ei avgrensa utbygging av kraft gjer at Noreg i dag er nettoimportør av kraft i år med normal nedbør. Som følgje av dette har kraftsystemet vorte meir sårbart overfor situasjonar med svikt i nedbøren.

Styresmaktene har stor merksemd på kraftsituasjonen i Midt-Noreg. Særleg gjeld dette situasjonen i Møre og Romsdal. Statnett arbeider no med analysar av situasjonen i området. Analysane viser at nytten av nettforsterkingar vil vere stor. Det vil òg vere betydelege nettmessige innsparingar knytte til etableringa av ny produksjon i regionen. Olje- og energiministeren har invitert aktørar i området til eit møte for å drøfte situasjonen og moglege tiltak. Det er i samband med dette viktig å ha stor merksemd på moglegheitene for å auke produksjonen.

Som det går fram av Soria Moria-erklæringa, er Regjeringa sin politikk når det gjeld gasskraft, basert på at gjevne konsesjonar står ved lag, og at produksjonen av gasskraft skal inngå i det internasjonale kvotesystemet, som sikrar at dei totale utsleppa ikkje aukar.

Regjeringa har sett seg som mål at Noreg skal verte leiande i miljøvenleg bruk av gass. I Soria Moria-erklæringa har Regjeringa varsla at arbeidet med å etablere eit fullskala anlegg for CO₂-fjerning på Kårstø skal startast opp, og at ein vil medverke økonomisk til dette. Dersom det vert aktuelt å ta i bruk dei gjevne konsesjonane for gasskraftverk på Skogn og på Kollsnes, vil Regjeringa òg medverke til CO₂-fjerning ved desse. Gjennom økonomiske verkemiddel og satsing på ny teknologi vil me syte for at nye konsesjonar til gasskraft skal basere seg på CO₂-fjerning.

Arbeidet med CO₂-reinsing er eit prioritert område for Regjeringa i tida framover. Kva som vil vere den beste organiseringa av det statlege engasjementet, avheng av fleire tilhøve knytte til tidsperspektiv, kostnadsvurderingar og juridiske rammevilkår. Innsatsen i 2006 vert difor retta mot avklaringar på desse områda.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:47:45]: Jeg takker statsråden for svaret. Det var en grei virkelighetsbeskrivelse, men uten en eneste konkret løsning som kan bøte på problemet.

Kraftsituasjonen i Møre og Romsdal er veldig kritisk. I løpet av 2010 vil det ha kommet på plass tre nye industrivirksomheter, Hydro Aluminium, Hustadmarmor og Ormen Lange, noe som betyr at kraftbalansen i fylket blir veldig dårlig. Faktisk trengs det 7 TWh ny kraft i regionen for at den skal være selvforsynt. Det tilsvarer i dag 5 pst. av nasjonalt forbruk. På dette har Regjeringen altså ingen løsning – utover å vise til at Statnett skal evaluere nettstrukturen.

Statnett har gitt et veldig tydelig råd. De har sagt at det må bygges gasskraftverk i dag, og det må bygges uten CO₂-rensing, om nødvendig. Regjeringen viser her at de er villige til å spille rulett med kraftsituasjonen i Møre og Romsdal, bare fordi de skal ha igjennom sine ideologiske formuleringer i Soria Moria-erklæringen. Et relevant spørsmål er da: Ser statsråden konsekvensene det vil få for industrien og for husholdningene i fylket dersom kravet om CO₂-rensing faktisk forsinker dette gasskraftverket, som trengs innen 2010?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:49:00]: Eg kan forsikre om at olje- og energiministeren er vel kjend med utfordringane i Midt-Noreg. Det er òg bakgrunnen for at han allereie 16. januar skal ha eit møte med mange impliserte partar frå Midt-Noreg for å drøfte dette viktige spørsmålet. Det er viktig å spele på lag med dei lokale instansane. Det er viktig å få eit godt bilete av situasjonen og verte einige om kva som skal vere den beste vegen framover.

Når det gjeld Soria Moria-erklæringa, er ikkje det ideologisk køyr. Det er fornuftig tenking i eit langsiktig miljøperspektiv. Det er det denne regjeringa står for, og det er den politikken olje- og energiministeren målber i det arbeidet han gjer.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [11:49:49]: Jeg takker igjen for svaret.

Det nytter ikke med møte når Statnett, som er fagmyndighet på området, sier at det må bygges gasskraftverk uten CO₂-håndtering, og når NVE sier at de fra 2010 ikke kan garantere verken for forsyningssikkerheten eller for et normalt prisnivå i fylket.

Problemet er nettopp Regjeringens politikk på dette området. Flere av statsrådets partikolleger i Møre og Romsdal – og til og med stortingsrepresentant Ola Borten Moe, ifølge Adresseavisen – har vært med på å formulere dette oppropet mot Regjeringens eksisterende politikk. Arbeiderpartiets fylkesordførere i både Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag sier at Regjeringens politikk er feilslått.

Problemet er kravet om rammebetingelser med hensyn til CO₂-håndtering for å rense avgassen. Det er ingen som tror på at det vil være mulig innen 2010. Til og med Statnett sier det. Det er et stort usikkerhetsmoment når det gjelder hvem som må dekke kostnadene. Så lenge utbygger risikerer å måtte dekke dem, vil det ikke bli bygd gasskraftverk. Derfor må man komme på banen med en løsning som gjør at dette er realistisk. Vil Regjeringen ta til orde for å endre Soria Moria-erklæringen på dette området for å hindre kraftkrise i Midt-Norge?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:50:59]: Eg har stor respekt for representanten sitt engasjement på området. Å dømme Regjeringa sin politikk nord og ned etter tre månader synest eg kanskje er å gå vel langt, og òg å vere så teknologipessimistisk at ein ikkje trur at det er mogleg å finne gode løysingar for CO₂-handtering.

Regjeringa er teknologioptimistar, men me ser at det trengst økonomiske verkemiddel, god planlegging og eit godt samarbeid. Regjeringa legg opp til samarbeid med utbyggarane om anlegg for CO₂-reinsing og økonomisk bidrag for å realisere dei så raskt som mogleg. Gjennom økonomiske verkemiddel og satsing på ny teknologi meiner me at me kan medverke til at nye konsesjonar skal basere seg òg på CO₂-handtering.

Regjeringa ønskjer å finne ein trygg og god måte å sikre energitilgangen til Midt-Noreg på. Det er rett å tenkje langsiktig og framtidsretta, og ikkje kortsiktig, i både energipolitisk og miljøpolitisk samanheng.

S p ø r s m å l 9

Fra representanten Finn Martin Vallersnes til utviklingsministeren:

«Regjeringen går i statsbudsjettet for 2006 inn for å kutte i bevilgningene til Verdensbanken, som er verdens klart største og viktigste aktør på utviklingsområdet. Kuttene vil berøre områder som utdanning, miljø og næringsutvikling i utviklingsland.

Har denne klare og ubegrunnede nedprioriteringen samanheng med statsrådens egen opplevelse av Verdensbankens arbeid på Sri Lanka?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 10

Åse M. Schmidt (FrP) [11:52:19]: «Kristiansand Lufthavn Kjevik er en heleid flyplass av Avinor. Dette medfører både rettigheter og plikter. Det har vært lite fokus på flyplassen fra Avinor sin side, selv om den stort sett har gått med overskudd og har et passasjergrunnlag som er økende.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at flyplassen blir oppjustert til en moderne og tidsriktig flyplass, sammenlignet med andre flyplasser i landet som går med overskudd?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:52:54]: Sidan Avinor er organisert som eit aksjeselskap, er det Avinor sitt styre som vedtek dei årlege investeringsbudsjetta. Styret står sjølvsagt ikkje heilt fritt. Det er styresmaktene som fastlegg lufthamnstrukturen, og Avinor må syte for at alle lufthamner kan drivast på ein forsvarleg måte. Lufthamnene må t.d. møte dei til kvar tid gjeldande krava frå Luftfartstilsynet.

Avinor opplyser at det dei to siste åra har vore investert til saman om lag 25 mill. kr i terminalbygget på Kjevik. Dette gjeld i hovudsak tryggingstiltak og nokre mindre ut-

vidingar. Investeringsnivået dei neste åra vil vere høgt. I 2006-budsjettet er det sett av prosjekteringsmidlar til ei større utviding av terminalbygget som er kostnadsrekna til 65 mill. kr. Arbeidet skal etter planen startast mot slutten av 2006. Nytt tårn til 35 mill. kr er òg under prosjektering.

I 2004 gjekk Kjevik lufthamn i økonomisk balanse, medan dei førebelse tala for 2005 viser eit lite overskot.

Dei store utfordringane på Kjevik dei næraste åra gjeld krav til større tryggingssområde i begge endar av rullebana. Dette vil kunne koste om lag 200 mill. kr. Ei slik utbygging vil verte utgreidd i samband med ny reguleringsplan for området.

Det skjer òg ei positiv utvikling med omsyn til trafikkutviklinga. Avinor opplyser at SAS Braathens frå 11. februar 2006 opnar ei ny rute til Alicante, medan KLM frå 1. mars vil doble kapasiteten til Amsterdam. Frå 28. mars 2006 vil SAS Braathens auke kapasiteten på ruta til København.

På bakgrunn av den utviklinga ein ser på Kjevik, er det difor ikkje tvil om at både Avinor og flyselskapa satsar på Kjevik.

Åse M. Schmidt (FrP) [11:54:44]: En ser at det er et etterslep. Ellers hadde det kanskje ikke vært grunnlag for den påplussingen som skjer de neste to årene.

En kan også sammenligne med andre fylker, f.eks. Møre og Romsdal, hvor det er fire flyplasser som betjener det samme passasjergrunnlaget som i Agder. Bør ikke fylker som Vest-Agder og Aust-Agder derfor kunne forvente i det minste én operativ høyverdig flyplass i landsdelen, uten at en må vente år etter år før en – nærmest ved et has-tevedtak – får gjort noe med det? I tillegg vil en kanskje se at de påplussingene som skjer i 2006/2007, muligens ikke er gode nok for at det blir så høyverdig som det burde bli.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:55:27]: Ettersom Avinor er eit aksjeselskap, og det er Avinor som har ansvaret for utgreiingane og dei økonomiske prioriteringane på detaljnivå, kan eg ikkje uttale meg i detalj om dei planane som ligg føre, for dei ligg ikkje på mitt bord. Som statsråd er eg generalforsamling og ikkje dagleg leiar eller styret. Men eg kjenner meg trygg på at dei investeringane som vert gjorde, er tidsmessige, og at dei er innretta slik at Kjevik skal verte ein tenleg flyplass, ikkje berre etter dagens standard, men sjølvsagt etter den standarden me skal ha i framtida.

Eg skjønar spørsmålet i forhold til at enkelte andre fylke har fleire flyplassar. Det er ein struktur som har vore lagd, og som ligg der. Denne statsråden har ingen planar om å gjere noko med han. Mitt mål er at Avinor skal kunne setjast i stand til å sikre alle flyplassane våre ei tenleg og framtidsretta utvikling – òg Kjevik. Eg meiner at dei planane som ligg føre, tek høgde for det.

Åse M. Schmidt (FrP) [11:56:35]: Hvis det nå er slik at Avinor ikke klarer å oppfylle forpliktelsene, med tilføring med midler osv., er statsråden da villig til å gjøre noe,

f.eks. med avgiftsgrunnlaget, for å tiltrekke seg nye flyaktører og øke konkurransen, og til sist eventuelt også vurdere eierstrukturen ved flyplassen?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:56:58]: Pr. i dag har eg ingen planar om å vurdere eigarstrukturen.

Når det gjeld det andre spørsmålet, vil eg påstå at det er hypotetisk. Eg synest me skal ha tillit til Avinor sine planar, som sjølvstøtt vert utarbeidde i tett dialog med lokale styresmakter, og til at dei vil syte for ivaretaking av dei krava me ser at Kjevik har, og som folk i Agder-fylka har, til å ha ein tenleg flyplass både i dag og inn i framtida.

S p ø r s m å l 1 1

Thore A. Nistad (FrP) [11:57:44]: Jeg vil først takke samferdselsministeren for at hun er en av de ytterst få statsrådene som har tatt seg tid til å komme hit i dag.

Jeg vil få stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Antall ulykker med dødsfall og alvorlige skader har hatt en stor nedgang i 2005 for landet sett under ett, faktisk det laveste antall drepte på 50 år. Dessverre har utviklingen gått i feil retning for Oppland fylke, året 2005 ble et ulykkebelastet år. E6 gjennom Gudbrandsdalen har nå arvet den tvilsomme statusen som en av landets farligste strekninger, etter at Østfold og Vestfold fikk 4-felts motorveg.

Hva vil statsråden gjøre for at den negative trenden kan snus i Oppland?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:58:30]: I 2005 vart 11 personar drepne i trafikkulukker på E6 i Gudbrandsdalen. Dette er vesentleg meir enn i 2004, då to personar vart drepne. Dei siste åra har i gjennomsnitt seks personar vorte drepne i trafikkulukker på denne strekninga. Fleirtalet av ulukkene har vore møteulukker. Dette viser at det er store variasjonar frå år til år.

Mellom anna som følgje av ulukkessituasjonen vil Statens vegvesen setje i gang ei vurdering av E6 gjennom Gudbrandsdalen med sikte på å lage ein samla strategi for tiltak som både på kort og lang sikt kan gje ein tryggare og betre veg. Vurdering av vegstandard, kostnader, finansiering og utbyggingsrekkefølge vert sentrale tema i dette arbeidet.

Sidan møteulukkene utgjer ein vesentleg del av dei alvorlege ulukkene på strekninga, vil trongen for fysisk midtdelar vere eit viktig vurderingstema. På E6 nord for Lillehammer har nullvisjonsprosjektet til Statens vegvesen etablert ei prøvestrekning med ulike vegbreidder og midtdelalar og nye typar midtlinjeoppmerking. Etaten vil leggje resultatata for desse og andre forsøk til grunn ved planlegging av tiltak både på kort og lengre sikt.

Fartsnivået på vegen har stor innverknad på tryggleiken. I dag er det ni punkt for automatisk trafikk kontroll – såkalla fotoboksar – mellom Lillehammer og Otta.

Dette er ei effektiv form for fartskontroll. Statens vegvesen er i samråd med politiet i gang med å vurdere om det er føremålstenleg med fleire slike punkt på strekninga.

Statens vegvesen har i løpet av 2005 etablert egne ulukkesanalysegrupper i alle regionane. Gruppene er samansette av fagfolk med både vegteknisk, køyreteknisk og pedagogisk kompetanse. Alle trafikkulukker med drepne vert undersøkte av desse gruppene. Når alle dødsulukkene på E6 i Gudbrandsdalen i 2005 er gjennomgåtte, vil det venteleg liggje føre eit betre grunnlag for å vurdere tiltak. Statens vegvesen vil følgje opp dette arbeidet.

Statens vegvesen skal òg auke innsatsen på teknisk kontroll av tunge køyretøy, m.a. kontroll av bremsar og dekk.

I handlingsprogrammet for perioden 2006–2015 er det lagt opp til å gjennomføre utbygginga av E6 på strekninga Tingberg–Tretten i Øyer kommune i denne perioden. Under føresetnad av at det vert tilslutning til delvis bompengefinansiering av prosjektet, er det lagt opp til anleggsstart i første fireårsperiode. I tillegg vil det verte gjennomført mindre investeringstiltak og andre strakstiltak, i tråd med det som er skissert ovanfor. Større investeringar på E6 i Gudbrandsdalen utover strekninga Tingberg–Tretten må vurderast ved neste revisjon av Nasjonal transportplan for perioden 2010–2019. Dette arbeidet set eg i gang i departementet no.

Thore A. Nistad (FrP) [12:01:27]: Jeg takker for svaret, selv om jeg synes det var utrolig negativt.

Det er faktisk ikke elleve dødsfall, det er 13, og det er dessverre mulighet for at det blir 14, etter det siste som skjedde.

I avisen Gudbrandsdølen Dagingen står det i dag at Vegvesenet har planene klare for en utbygging, og de kan være ferdige med planleggingen gjennom Gudbrandsdalen i løpet av 2006. På strekningen fra Otta og sydover, som faktisk ikke engang har gul stripe, dvs. at veien har en bredde på under 6,5 meter, går det overhodet ikke an å sette opp en midtdeler, for da blir det ikke noe igjen av veien. Vil det ikke da være i tråd med det Vegvesenet sier i dagens avis, å gjøre planarbeidet ferdig i dette året, og så gå for en utbygging fra Otta og sydover, hvor de verste stedene er, dvs. gjøre dette mens man venter på planleggingen av dobbeltsporet jernbane fra Minnesund til Hammar og planleggingen av firefelts vei fra Minnesund og nordover – for det er jo en diskusjon om den skal gå i tunnel, om den skal gå oppe på åsen, eller om den skal gå nede? Kunne man ikke begynne i Gudbrandsdalen, der det er veldig trafikkfarlig?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:02:35]: Først vil eg beklage sterkt dersom eg har fått opplyst feil tal. Det er eg veldig lei meg for.

Når det gjeld representanten Nistad sitt forslag om omprioritering, skjønar sjølvstøtt representanten at eg ikkje kan svare på det over bordet her. Det er ikkje slik prosessane går, og det veit Nistad, med si fartstid i samferdselskomiteen, særdeles godt. Dei innspela han kjem med, skal eg gjerne ta imot og vurdere, men eg kan dessverre ikkje gje noko handfast svar over bordet.

Thore A. Nistad (FrP) [12:03:13]: Nå hadde Fremskrittspartiet, Senterpartiet, SV og Arbeiderpartiet et felles forslag i samferdselskomiteen når det gjaldt Nasjonal transportplan, om at vi skulle øke bevilgningene til veier med 1 milliard kr pr. år. Det ble ikke bevilget rare summen dette året. Hvorledes blir det da neste år? Vil statsråden da øke denne summen til 2 milliarder kr, eller vil det fortsatt bli som i år, at det ikke kommer noe særlig?

I tillegg vil jeg bare si at hvert av disse dødsfallene i Gudbrandsdalen koster samfunnet omkring 25 mill. kr, så de summene en bruker på denne strekningen, er jo snart slik at en kan bygge, dessverre, veien gratis.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:04:04]: For å ta det siste først: Det er ingen tvil om at dødsfall i trafikken medfører store økonomiske kostnader, men først og fremst medfører det store kostnader og sorg og sakn for dei som mistar sine kjære. Eg skal m.a. til Oppland om kort tid og vere med på å markere det.

Når det gjeld budsjettløyvingar, står målet fast. Statsråden vil sjølv sagt løyve desse pengane, men det skal inn i ein budsjettprosess, og vi må vurdere det opp mot andre prioriteringar. Men målet står fast. Eg vil heller ikkje seie at 460 mill. kr er lite. Eg trur det er meir enn det Framstegspartiet evna å plusse på for det budsjettåret som ligg føre, der ein var inne i forhandlingar med den førre regjeringa.

S p ø r s m å l 1 2

Borghild Tenden (V) [12:05:09]: «Posten ønsker å samlokalisere sine funksjoner i en ny hovedterminal for Østlandet. Posten ønsker selv å etablere terminalen på Robsrud i Lørenskog, men lokalmiljøet frykter den økte mengden trafikk, støy og forurensning som dette vil medføre. Stortinget har som mål, blant annet gjennom Nasjonal transportplan, å overføre gods fra vei til bane.

Hvordan harmonerer dette målet med Postens lokalisering på Robsrud?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:05:43]: Posten Norge AS ønskjer å lokalisere den nye austlandsterminalen for brev og pakkar på Robsrud i Lørenskog. Vidare ønskjer Posten å samlokalisere si verksemd innan tyngre gods på Alnabru i Oslo. Sistnemnde gjeld m.a. Nor-Cargo si verksemd, som i dag er lokalisert på Karihaugen i Oslo og Skårersletta i Lørenskog.

Ifølgje Posten vil ei terminalløysing for brev og pakkar på Robsrud og ein terminal for tyngre gods på Alnabru leggje til rette for å overføre godstransport frå veg til jernbane. Posten viser til at det først og fremst er tyngre gods som vert transportert i containerar som det er aktuelt å transportere på jernbane. Ifølgje Posten vil Alnabru vere ei ideell lokalisering av Posten si verksemd innan tyngre gods, særleg ut frå nærleiken til jernbane, og dette vil såleis gjere det mogleg for selskapet å halde fram arbeidet med å overføre godstransport frå veg til bane.

Ein ny austlandsterminal på Robsrud vil etter Posten sine analysar medføre ein nedgang i transportomfanget til

verksemda som følgje av at dagens spreidde brevsortering kan samlast på éin stad, og at selskapet vil oppnå ei betre kapasitetsutnytting av bilane, dvs. høgare fyllingsgrad.

Når det gjeld overføring frå bil til bane, peiker Posten vidare på at brev og pakkar i større grad enn tyngre gods anten vert sende til Gardermoen for å verte transporterte vidare med fly eller går direkte ut i Posten sitt forgreina distribusjonsnett i austlandsområdet. I den grad det er mogleg å sende lettare gods med jernbane, vil dette ifølgje Posten verte transportert med bil frå Robsrud til Alnabru.

Eg vil minne om at Posten under regjeringa Bondevik II vart omdanna til eit statleg aksjeselskap der styret i selskapet har eit sjølvstendig ansvar for organisering av verksemda. Slik ligg det til styret å gjere val av stad for lokalisering av terminalane til selskapet.

Som forvaltar av staten sitt eigarskap i Posten ser eg på bakgrunn av Posten si framstilling ikkje grunnlag for å gå inn og overprøve styret sine vurderingar og vedtak i denne saka. Saka vil i den vidare prosessen verte lagd fram for dei styresmaktene som varetek samfunnets interesser i slike reguleringssaker, det vere seg dei aktuelle kommunane, fylke og eventuelt Miljøverndepartementet dersom det vert fremja motsegn mot reguleringsplanen.

Reguleringsplanen for Robsrud skal etter planen handsamast av Lørenskog kommunestyre den 8. februar 2006. Dersom dei aktuelle styresmaktene gir Posten løyve til å bygge terminal på Robsrud, ventar eg som eigar av Posten at selskapet finn gode transport- og infrastrukturloysingar som inneber minst mogleg lokale miljøbelastningar.

Borghild Tenden (V) [12:08:32]: Jeg takker statsråden for svaret, og har følgende tilleggs spørsmål: I regjeringserklæringen er Groruddalen trukket spesielt fram som et satsingsområde for mindre biltrafikk og forurensning. Får Posten det som de vil med Robsrud-planen, vil det stå for en meget stor trafikkøkning og medføre forverring av forurensningen i Groruddalen. Det er et stort paradoks at en statseid virksomhet av denne størrelse kan bli den første til å knuse troverdigheten i regjeringserklæringen vedrørende Groruddalen.

Hvordan skal befolkningen ha tillit til at politikerne tar miljøet på alvor, dersom politikerne ikke vektlegger miljøhensyn ved beslutninger i virksomheter de selv eier?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:09:22]: Regjeringa fokuserer mykje på Groruddalen. Det har nyleg, seinast måndag i denne veka, vore halde eit møte om Groruddalen med synfaring for representantar frå tre departement og frå Oslo kommune. Me har god dialog med Oslo kommune om utviklinga i Groruddalen, og me følgjer det opp med dei statsrådene som det vedkjem.

Når det gjeld Posten si lokalisering, er det mange vurderingar som Posten sitt styre – og sjølv sagt den daglege leiinga har gjort. Eg går ikkje inn i dei. Eg held meg til mi rolle som eigar, der eg ikkje går inn i denne typen daglege driftsspørsmål. Eg har spurt meg for om prosessen, og har tillit til at ein har teke omsyn til dei momenta ein skal ta omsyn til – både Posten sine eigne vurderingar, sjølv sagt,

og dei som går på mest mogleg miljøvennleg transport og minst moglege belastningar for nærmiljøet i det området det gjeld.

Borghild Tenden (V) [12:10:29]: Jeg takker statsråden for svaret. Ifølge Romerikes Blad fredag den 23. desember støtter statsråden planene til Posten om å bygge på Robsrud. Statsråden kjenner sikkert til den lokale prosessen som foregår. Hvor stor vekt vil statsråden legge på vedtaket som de lokale folkevalgte fatter?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:10:59]: Denne statsråden legg alltid vekt på vedtak frå lokale og regionale folkevalde organ. Det har kanskje samband med at eg nyleg kjem frå begge nivå og veit kor viktig det er å verte høyrte sentralt.

Den førre regjeringa har omorganisert Posten til eit AS, dermed har ikkje statsråden handlingsrom i denne saka. Dersom Posten hadde vore eit forvaltingsorgan under statsråden, ville eg på ein heilt annan måte hatt verktøy til gå inn og gjere vurderingar i lag med dei lokale kommunane.

Slik det no er organisert frå den førre regjeringa, held eg meg til at eg har ei eiga rolle, men at det er eit styre og ei dagleg leiing som har ansvaret for dagleg drift, og som slik òg har ansvar for å ha ein god dialog med dei lokale styresmaktene i alt planarbeidet. Eg har ingen grunn til å tru at Posten ikkje har hatt ein slik dialog i denne prosessen.

S p ø r s m å l 1 3

Fra representanten Kari Lise Holmberg til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Vi fulgte lenge urolighetene i franske storbyer med argusøyne. Trolig er Frankrike på ingen måte alene om å ha store utfordringer med integrering av innvandrere. Også i vårt land har vi eksempler på hvilke utfordringer vi står overfor. I en rapport fra Kragerø kommune slås det fast at nesten alle flyktninger mottar sosialhjelp. Kun 7 pst. har lønnet arbeid.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at kommunene fører en forebyggende politikk som ikke skaper en ny underklasse?»

S p ø r s m å l 1 4

Fra representanten Hans Olav Syversen til justisministeren:

«Etniske minoriteter er underrepresentert blant lekdommerne. Det er viktig at meddommer- og lagretteutvalgene er bredt sammensatt både mht. kjønn, alder, etnisitet og sosial bakgrunn. NOU 2002:11 drøfter ulike måter å sikre en bredere sammensetning av meddommer- og lagretteutvalgene på enn i dag.

Hvordan vil statsråden sikre flere etniske minoriteter i lekdommerutvalgene?»

S p ø r s m å l 1 5

Fra representanten Petter Løvik til justisministeren:

«Ein norsk fisketransport vart nyleg rana for 22 tonn fisk medan han venta på å bli lossa i Napoli. Sjøføren fekk varsla om hendinga før han vart tvinga ut av tre væpna menn, men det gjekk åtte timar før italiensk politi reagerte.

Korleis kan statsråden medverke til å hindre at dette skjer på nytt?»

Presidenten: Disse spørsmålene er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 1 6

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten André Oktay Dahl til justisministeren, vil bli besvart av fiskeri- og kystministeren på vegne av justisministeren.

André Oktay Dahl (H) [12:12:21]: Jeg er ikke like hyggelig som de foregående, som har utsatt sitt spørsmål til neste gang. Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål:

«Hvilke initiativ vil statsråden ta i forhold til å vurdere eksempelvis innføring av tidsfrister i alvorlige sedelighetssaker, herunder vurdere hjemling av eventuelt skjerpede sanksjoner overfor påtalemyndigheten i saker med alvorlige tilfeller av embetsforsømmelse?»

Statsråd Helga Pedersen [12:12:48]: Jeg skal besvare spørsmålet på vegne av justisministeren.

Etter straffeprosessloven skal spørsmål om tiltale for et straffbart forhold, herunder sedelighetsforbrytelser, avgjøres så snart saken er tilstrekkelig forberedt. Dersom den mistenkte var under 18 år på den tiden handlingen ble begått, skal spørsmålet som hovedregel avgjøres innen seks uker etter at vedkommende ble mistenkt. Når saken er sendt til retten for pådømmelse, skal retten beramme hovedforhandling «så snart som mulig». Hovedforhandlingen skal som hovedregel berammes senest to uker etter at saken er kommet inn til tingretten.

I saker hvor den siktede var under 18 år da forbrytelsen ble begått eller er varetektsfengslet, er det særskilte frister. Da skal hovedforhandlingen være påbegynt innen seks uker etter at saken kom inn til tingretten dersom «ikke særlige forhold er til hinder». Likeledes skal ankeforhandling være påbegynt innen åtte uker etter at anke til lagmannsretten er henvist til ankeforhandling.

I tillegg til lovens frister har Riksadvokaten fastsatt mål for politiets og påtalemyndighetens arbeid med straffesakene. Alvorlige seksualforbrytelser er blant de saks typer som i henhold til rundskriv fra Riksadvokaten skal prioriteres.

Det er ingen tvil om at saksbehandlingstiden i sedelighetssaker i mange tilfeller har vært lang. Riksadvokaten og Politidirektoratet opplyser imidlertid at man nå ser betydelige forbedringer, og at den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for oppklarte forbrytelser generelt er betydelig redusert i løpet av 2005. Politiet og påtalemyndighe-

ten er utvilsomt på rett veg. Jeg vil understreke at det er viktig at det arbeidet som allerede gjøres i politiet og hos påtalemyndigheten med å få ned saksbehandlingstiden, får fortsette.

Ved andmodningsvedtak nr. 395 for 2003-2004 har Stortinget bedt om at Regjeringen utarbeider «en samlet tiltakspakke for å redusere straffesaksbehandlingstiden». Etter vedtaket skal tiltakspakken bl.a. inneholde «en utredning av tidsfrist for uttak av tiltale og beramning av straffesak». Justisdepartementet arbeider med å besvare anmodningsvedtaket, og et høringsnotat vil bli sendt ut i løpet av kort tid. Videre nevner jeg at det såkalte Fornærmedeutvalget, som skal utrede hvordan den fornærmedes straffeprosessuelle stilling kan styrkes, vil levere sin rapport i løpet av våren. Utvalgets utredning vil bli fulgt opp med utsendelse på høring.

Etter straffeloven § 324 kan en offentlig tjenestemann som forsettlig unnlater å utføre en tjenesteplikt, straffes med bøter eller tap av tjenesten. Likeledes kan en embetsmann som utviser grov uforstand i tjenesten, straffes med bøter og i enkelte alvorlige tilfeller med tap av tjenesten, jf. straffeloven § 325. Disse bestemmelsene vil bli vurdert på nytt i arbeidet med ny straffelov, spesiell del, som pågår i Justisdepartementet. Foreløpig er mitt inntrykk at vi har hensiktsmessige regler om dette.

André Oktay Dahl (H) [12:15:54]: Jeg takker for svaret.

Vi leste nylig om hvordan påtalemyndigheten har brukt tre år og fem måneder fra en pedofiltiltalt ble tatt, til saken kom for retten – og her forelå det altså erkjennelse av en del straffbare forhold. Riksadvokaten reagerte med å betegne saksbehandlingen som stemoderlig. Dette er bare ett eksempel, som jeg ikke ber statsråden om å kommentere, men på generelt grunnlag ser jeg det slik at dette er egnet til å svekke tilliten til rettsvesenet. Det er sterkt belastende for den tiltalte, men kanskje mest for ofrene. Denne saken, som statsråden ikke behøver å kommentere, er faktisk et eksempel som det finnes flere av.

Hvilke konkrete initiativ og tiltak ser statsråden for seg når det gjelder å styrke ofrenes stilling – med tanke på sendretthet i påtalemyndigheten og de sanksjonene som statsråden har nevnt? Er statsråden tilfreds med at det i realiteten er så godt som bare i teorien at påtalemyndigheten kan bli møtt med reaksjoner når det foregår sendretthet saksbehandling?

Statsråd Helga Pedersen [12:16:54]: Jeg vil vise til den store oppmerksomhet som denne problemstillingen har i Justisdepartementet, til det arbeidet som blir gjort i forbindelse med den samlede tiltakspakken for å redusere straffesaksbehandlingstiden, og også til det arbeidet som foregår i Fornærmedeutvalget.

Jeg vil her og nå ikke forhåndskonkludere når det gjelder det arbeidet som gjøres her. Det er noe som justisministeren vil komme tilbake til Stortinget med.

André Oktay Dahl (H) [12:17:27]: Det har jeg forståelse for. Tidsfrister er også et tveegget sverd.

Men jeg har et siste oppfølgingsspørsmål til statsråden – på vegne av Regjeringen. Når det gjelder behovet for rettferdighet, har man tidsfrister for noe, f.eks. for narkotikaforbrytelser, ikke for grove sedelighetsforbrytelser. Hvilken forskjell ser statsråden mellom grove narkotikaforbrytelser og grove sedelighetsforbrytelser med tanke på eventuelle sentralt initierte tidsfrister? Og ser statsråden og Regjeringen med åpne øyne på eventuell innføring av tidsfrister for denne type grove sedelighetssaker, som jeg skisserte i mitt foregående spørsmål?

Statsråd Helga Pedersen [12:18:05]: Jeg vil igjen vise til den oppmerksomheten denne problemstillingen har, og til det arbeidet som gjøres når det gjelder en samlet tiltakspakke for å redusere straffesaksbehandlingen. Det gjelder flere områder.

S p ø r s m å l 1 7

Fra representanten May-Helen Molvær Grimstad til kultur- og kirkeministeren:

«En av tidenes grovste voldsfilm, «Cannibal Holocaust», er nå tillatt i Norge etter at Medietilsynet vedtok å tillate filmen. Kultur- og kirke departementet har styringsdialog med Medietilsynet.

Hvilke voldsskildringer mener statsråden etter denne avgjørelsen vil være i strid med § 382 i straffeloven, og hvilke grep vil statsråden ta for at svært grove voldsfilm som denne ikke skal tillates i framtiden?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

S p ø r s m å l 1 8

Inge Lønning (H) [12:18:43]: La meg først si at jeg er glad for at det er noen statsråder som ikke er bortreist, og for at helse- og omsorgsministeren har funnet tid til å stikke innom Stortinget.

Mitt spørsmål går altså til helse- og omsorgsministeren:

«Aftenposten meldte 2. januar at flere får hjelp på private sykehus for det offentliges regning, samt at myndighetene får mer behandling for pengene hos private enn før. I DN 30. desember uttalte Inga Marte Thorkildsen at statsråden bør instruere foretakene om å begrense bruken av private aktører, samt at avtaleperiodene bør bli kortere.

Vil statsråden følge oppfordringen fra Thorkildsen om å instruere helseforetakene, og hvilke konsekvenser mener hun i så fall en slik innstramning vil få for tilbudet til pasientene?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:19:34]: Som tør være godt kjent, ønsker Regjeringa primært å løse sentrale velferdsoppgaver gjennom god utnyttelse av det offentlige tjenestetilbudet.

I helsesektoren er situasjonen den at private aktører, både de som er tuftet på ideelle og de som er tuftet på kommersielle formål, har medvirket konstruktivt i det

viktige arbeidet med å få ned uverdige ventetider og lange ventelister de senere årene. Avtaleinngåelser og samarbeid mellom regionale helseforetak og private tjenesteleverandører skal selvsagt fortsatt håndteres på en ryddig og god måte.

Samtidig har vi i denne regjeringa, som representanten kjenner godt til, valgt å ha en differensiert tilnærming til private aktører. Gjennom Soria Moria-erklæringa er det lagt til grunn at avtaleomfang mellom regionale helseforetak og private kommersielle sjukehus framover skal begrenses. Her må det selvfølgelig gjøres vurderinger i forhold til behovssituasjonen og hensiktsmessig behovsdekning i den enkelte region. Etter at helsereformen trådte i kraft, har ventetidene heldigvis blitt betydelig redusert. Det mener jeg er veldig bra. Vi vil fortsatt sikre at ventetidene holdes lavt. Men vi ønsker primært at kapasiteten i de offentlige sjukehusene skal utnyttes på en langt bedre måte enn det som er tilfellet i dag. Samtidig har vi markert at private sjukehus, drevet av ideelle organisasjoner, skal sikres gode vilkår. Når det inngås avtaler med private kommersielle aktører, vil selvsagt gjensidig forutsigbarhet stå sentralt.

I disse dager forberedes, som spørteren er godt kjent med, foretaksmøter med de regionale helseforetakene, hvor styringsbudskapet for inneværende år – i egenskap av å være eier – skal formidles. Her vil Regjeringas plattform med hensyn til relasjonen til private aktører bli formidlet. Men jeg kan forsikre representanten Lønning om at bakteppet for ulike styringskrav som stilles, fortsatt er et godt tjenestetilbud til pasientene, både med hensyn til tilgjengelighet, kvalitet og korte ventetider.

Inge Lønning (H) [12:21:45]: Jeg takker statsråden for svaret og legger merke til at statsråden innledningsvis uttalte seg anerkjennende om den innsatsen som er gjort, og som artikkelen i Aftenposten dokumenterer gjennom statistikk. På det punkt er vi helt enige.

Men jeg vil gjerne følge opp med å spørre om ikke statsråden er enig med meg i at det er grunn til å tro at brukerne av norske helsetjenester, de som blir behandlet i sykehus, er opptatt av én ting, nemlig faglig god behandling, rask behandling, og at de formodentlig er svært lite opptatt av navnet på den institusjonen hvor de får denne behandlingen, eller hvorvidt institusjonen er organisert på den ene eller andre eller tredje måten. Hvis vi er enige om den pragmatiske tilnærming at det er brukernes behov som skal stå i sentrum, hvorfor er man da så opphengt i å inndele private tilbydere i ulike kategorier? Det kan jo ikke være brukerne man da er opptatt av?

Statsråd Sylvia Brustad [12:22:59]: Som helseminister og som representant for denne regjeringa er det selvfølgelig pasientene jeg først og fremst er opptatt av, og av at det skal være tilbud av god kvalitet, godt faglig nivå og kortest mulige ventelister.

Så tror jeg representanten har et poeng i at de som får behandling – dersom de venter kortest mulig tid, får best mulig behandling osv. – ikke er så opptatt av hvor de får den, men bare av at de får den. Men vi mener altså at det

fortsatt er ledig kapasitet noen steder i det offentlige, som kan utnyttes på en langt bedre måte. Vi mener det er viktigere enn å styre etter de prinsipper som den forrige regjeringa gjorde – å legge til rette for at private, kommersielle aktører skal få enda flere avtaler. Det ønsker vi å begrense, og vi mener at summen av dette ikke gir pasientene noe dårligere tilbud enn det som har vært politikken fram til nå.

Inge Lønning (H) [12:23:54]: Da er det naturlig å følge opp med å spørre statsråden om hun vil legge til grunn det prinsippet når hun kommuniserer med foretakene og gir dem styringssignaler, at før man eventuelt trapper ned avtalefestet virksomhet med private aktører, skal man være 100 pst. sikker på at pasientene ikke blir skadelidende – ved at det blir lengre ventetider, eller ved at tilbudet blir dårligere faglig sett.

Kan vi være helt sikre på at det vil ligge til grunn, og at det ikke er antagelser om hva som kunne tenkes å være ledig kapasitet ved offentlige institusjoner, slik at pasientene blir prøvekaniner for hvor godt de offentlige institusjonene er i stand til å utnytte sine ressurser?

Statsråd Sylvia Brustad [12:24:59]: Jeg kan forsikre representanten Lønning om at jeg som helseminister vil gjøre det som står i min makt for å sikre at pasientene får et best mulig tilbud – at de venter kortest mulig tid, og at de får et tilbud av best mulig kvalitet. Vi bygger selvsagt ikke helsepolitikken vår på antagelser.

Men det er altså slik at i en del av våre regioner og ved en del av våre sjukehus er det dokumentert at det fins en god del ledig kapasitet. Vi mener den bør utnyttes fullt ut i stedet for å bruke så mange ressurser på private, kommersielle aktører. Men det er jo inngått avtaler med en del private, og det er ikke slik at de blir nullet ut nå. Det er heller ikke slik at vi skal si opp avtaler før vi er sikre på at det fins et annet tilbud som er bra for å ivareta både ventetider og kvalitet, men styringssignalet er klart: Vi må utnytte kapasiteten i det offentlige, gi gode vilkår til frivillige og ideelle sjukehus og gi mindre til det som er kommersielt. Dette er helt klart. Men det er ikke bygd på antagelser, det er bygd på at vi skal sikre korte ventetider for pasientene.

S p ø r s m å l 1 9

Arne Sortevik (FrP) [12:26:16]: Først: Godt nytt år til statsråden!

Så til spørsmålet, som også dreier som om sykehus:

«Fortsatt er det en skjevdeling i ressurstildelingen til de regionale helseforetakene som gjør at Helse Vest, og derved også Helse Bergen og Haukeland Universitetssykehus, får tildelt for knapt med midler i forhold til tildeling i andre helseregioner. I forbindelse med budsjettarbeidet for 2006 i Helse Vest varsles nå kutt i lovpålagte sykehusoppgaver dersom budsjettammene gjennomføres.

Hva er statsrådets plan for å sikre at lovpålagte sykehustjenester sikres for alle sykehuspasienter i Helse Vest?»

Statsråd Sylvia Brustad [12:27:01]: Jeg vil også ønske representanten, og for øvrig alle andre i dette hus, godt nytt år.

Til spørsmålet: Det er riktig som representanten Sortevik påpeker, at Helse Vest med bakgrunn i historien har hatt et lavere bevilgningsnivå enn det som er gjennomsnittet for landet. Derom hersker det ingen tvil. Det er et bevilgningsnivå som ble videreført ved etablering av de fem regionale helseforetakene i 2002. Dette har medført at Helse Vest har hatt lavere overføringer per innbygger enn andre regionale helseforetak. I St.meld. nr. 5 for 2003–2004, Inntektssystem for spesialisthelsetjenesten, ble det lagt fram nye kostnadsnøkler for fordeling av basisbevilgningen mellom de regionale helseforetak som skulle gjennomføres gradvis over år. Meldinga ble behandlet av Stortinget i desember 2003. Denne omlegginga innebærer at Helse Vest har fått økte bevilgninger i 2005 og 2006, og at de framover skal få økte bevilgninger i 2007 og 2008. Med andre ord: Denne skjevfordelinga skal rettes opp.

I forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet for inneværende år sluttet Stortinget seg til Regjeringas forslag om 500 mill. kr mer til sjukehus i 2006 enn det Bondevik-regjeringa hadde foreslått. Det medfører at Helse Vest har fått 140 mill. kr mer enn det Bondevik-regjeringa opprinnelig hadde foreslått til pasientbehandling for inneværende år. Det betyr at den høye aktiviteten kan videreføres, og at det på landsplan kan behandles vel 20 000 flere pasienter.

Regjeringa er opptatt av at skjevfordelinga mellom helseregionene skal rettes opp. I Regjeringas tiltredelseserklæring har vi sagt av skjevfordelinga av inntekter mellom helseregionene skal rettes opp raskere enn det som ble lagt til grunn i St.meld. nr. 5 – den jeg refererte til i stad. En slik forsering ble også vedtatt i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2005. En enda raskere oppretting av dette er et spørsmål som Regjeringa må komme tilbake til i forbindelse med budsjettet for neste år.

Stortinget har vedtatt et budsjett for de regionale helseforetakene for 2006 som bl.a. legger til grunn at de regionale helseforetakene skal være i økonomisk balanse i løpet av dette året. Det gjelder også Helse Vest. Stortinget er også gjort kjent med at det i 2006 vil være nødvendig med ytterligere omstillinger i flere regioner for å innfri dette balansekravet. Det vil også gå fram av min styring av Helse Vest gjennom det foretaksmøtet vi skal ha i slutten av denne måneden. Av det nylig utsendte bestillerdokumentet til Helse Vest går det fram at Helse Vest må gjennomføre lovpålagte oppgaver, dvs. innfri sitt «sørge for»-ansvar. Regionale helseforetak skal sørge for at befolkningen får tilbud om relevante tjenester i henhold til de lover som gjelder, og i henhold til øvrige myndighetsdirektiver.

L o d v e S o l h o l m hadde her tekke over presidentplassen.

Arne Sortevik (FrP) [12:30:09]: Jeg takker statsråden for svaret. Utgangspunktet for å dekke inn skjevfor-

delingen, noe det altså er bred enighet om å gjøre, har den svakhet at den bare dekker inn ca. en femtedel av den skjevfordelingen som ble påvist gjennom en egen utredning om finansieringssystemet og finansieringsordningen for de regionale helseforetakene. Det mangler altså henimot 500 mill. kr for Helse Vest, i tillegg til den skjevfordelingen som det nå er enighet om å dekke opp. Dette er blitt så alvorlig at det er en punktmarkering blant 8 500 ansatte i Helse Bergen i dag.

Jeg ser at statsråden uttaler til Aftenposten i dag at bosted ikke lenger skal avgjøre hvilken behandling en får dersom en kommer på sykehus, men det er faktisk det som pasientene i Helse Vest / Helse Bergen, og de som sogner til Haukeland sykehus også som lokalsykehus, opplever. Den oppfattelsen får de faktisk støtte for fra de ansatte, ikke minst fra legehold og ansvarlig medisinsk hold, som advarer mot kuttene i 2006.

Statsråd Sylvia Brustad [12:31:14]: Når det gjelder skjevfordelingen, er vi opptatt av å rette opp den. Jeg kan ikke nå gå inn i og gå god for hvilke tall som gjelder, men vi kommer tilbake til en eventuell ytterligere forsering av det i statsbudsjettet for neste år. For inneværende år er det vedtatt at vi går fram ett år fortere enn det som det opprinnelig lå an til i planene.

Når denne regjeringa greide å få opp 500 mill. kr mer enn det opprinnelig lå an til, etter at vi hadde sittet i statsrådstolene i 14 dager til tre uker, synes jeg ikke det er så aller verst, men jeg skjønner at dette ikke har løst alle utfordringene i Helse-Norge. Det er også slik at Stortinget har vedtatt at det skal være økonomisk balanse i alle våre helseforetak i løpet av inneværende år, så det er på en måte to hensyn som går litt mot hverandre. Det er klart at det byr på utfordringer i Helse Vest og i andre deler av landet. Skjevfordelingen skal vi rette opp. Det har kommet mer penger. Hva som kommer framover, må vi ta stilling til i budsjettene, men dette er jeg selvfølgelig særdeles opptatt av.

Arne Sortevik (FrP) [12:32:20]: Jeg takker igjen for svaret.

Det er slik at det er dagens pasienter og pasientene i 2006 som er mest bekymret, og med god grunn. De kuttene som er varslet, vil gå ut over bl.a. behandling av kreftpasienter og føre til at fødende sendes hjem én dag etter de har født ved Kvinneklinikken, som er knyttet til Haukeland sykehus.

Det er en pasientrettighetslov som gir pasientene rettigheter. Det er også slik at det er tilsyn, både helsetilsyn og arbeidstilsyn, som har påpekt uansvarlige forhold ved dette store sykehuset, forhold som skyldes pengemangel. Er det pengemangel i Norge? Er det pengemangel som gjør at denne regjeringen, som har flertall, og som har sagt at den vil bedre sykehusøkonomien og utvikle kvaliteten i velferdssamfunnet og velferdstilbudene, ikke kan gjøre noe for de pasienter som trenger sykehusbehandling i 2006? Skal de vente til de blir friske, eller håpe på bedre forhold i 2007 og 2008?

Statsråd Sylvia Brustad [12:33:26]: Det må ikke herske noen tvil om at lovpålagte oppgaver og lover skal følges, også i Helse Vest og i Helse Bergen. Jeg forutsetter at ledelsen i Helse Vest ser på – og det er jeg helt sikker på at de gjør – den situasjonen som nå er i Helse Bergen, og særlig knyttet opp mot Haukeland sykehus, i forhold til at dette følges opp.

Vi har fått inn betydelig mer penger for inneværende år. Hva som måtte komme av penger i tida framover, regner jeg med at representanten har forståelse for at jeg ikke kan svare på noen dager ut i det nye året – men det er klart at jeg er veldig oppmerksom på den situasjonen som er i sjukehussektoren. Men denne regjeringa har altså nå rukket å sitte i drøyt to og en halv måned, og vi greier ikke å lage revolusjon på så kort tid.

S p ø r s m å l 2 0

Gunnar Kvassheim (V) [12:34:21]: Jeg har følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Kystverket har i 2005 arbeidet med å avhende en rekke fyr. Målet har vært å gjøre dem tilgjengelige for folk flest. På bakgrunn av signaler fra representanter for regjeringspartiene har prosessen stoppet opp i forhold til to fyr i Rogaland.

Hva er status for denne salgsprosessen, og hvilke retningslinjer vil Regjeringen legge til grunn for avhending av fyrstasjoner?»

Statsråd Helga Pedersen [12:34:52]: I St.prp. nr. 1 for 2004–2005 for Fiskeri- og kystdepartementet står det bl.a.:

«Det legges opp til avhending av flere fyrstasjoner i 2005. Dette skal bidra til aktiv bruk av eiendommene. Det budsjetteres med om lag 10 mill. kroner i inntekter til staten fra salg av fyreiendommer i 2005.»

Stortinget sluttet seg til dette forslaget.

I 2005 har Fiskeri- og kystdepartementet og Kystverket avhendet flere fyrstasjoner til kommuner, og jeg viser til brev av 4. januar 2006 fra Fiskeri- og kystdepartementet til stortingsrepresentant Kvassheim som gir en oversikt over status i avhendingen av de enkelte fyrstasjoner.

Når det gjelder retningslinjer for avhending av fyr, er dette senest omtalt i St. meld. nr. 28 for 2000-2001 Fyrstasjonene – posisjon og betydning i en moderne navigasjonsinfrastruktur. I denne meldingen ble følgende prosedyre lagt til grunn for avhending av fyr:

- Takst skal innhentes.
- Aktuelle statlige, fylkeskommunale eller kommunale institusjoner kontaktes for mulig overdragelse, fortrinnsvis til takst.
- Skulle disse ikke være interessert, vil foreninger med allmennyttige formål bli kontaktet.
- Til slutt vil det bli vurdert å selge til private eller å rive installasjonen.

Ved enhver overdragelse vil det bli stilt krav til vedlikehold.

Fyreiendommer skal i utgangspunktet avhendes til markedspris. Fiskeri- og kystdepartementet har lagt til

grunn av det innhentes takst som gir grunnlaget for en slik markedspris. Ved taksering tas det også hensyn til de begravninger en fredning legger på eiendommen.

Jeg gjør oppmerksom på at ved kongelig resolusjon av 9. desember 2005 ble statsråd Odd Eriksen oppnevnt som settestatsråd for meg for å behandle avhendingen av Obrestad fyrstasjon i Hå kommune, som jeg antar er et av de fyrene som det vises til i spørsmålet. Jeg kan derfor ikke gå inn på selve avhendingen av denne fyrstasjonen. I forhold til prosess kan jeg opplyse om at Rogaland fylkeskommune, etter anmodning, har fått utsatt fristen for å besvare tilbudet til 31. januar 2006.

Eigersund kommune har fått tilbud om å overta Vibberodden fyrstasjon til takst. Kommunen har, etter anmodning, også frist til 31. januar 2006 for å besvare tilbudet.

Prossessen i forhold til avhending av de to nevnte fyrene har dermed ikke stoppet opp. Både fylkeskommunen og berørte kommuner har, etter forespørsel, fått forlenget svarfrist, slik at de nødvendige avklaringer foreligger før svarene gis.

Fyreiendommene har ofte en unik beliggenhet. Som ledd i å sikre at allmennheten får mulighet til å nyttiggjøre seg dette, legges det opp til at avhendingen av fyrstasjoner gjøres i den prioriterte rekkefølgen jeg nevnte innledningsvis.

Gunnar Kvassheim (V) [12:37:39]: Jeg takker for svaret, som bekrefter at den prosessen den forrige regjeringen la opp til, har vært vellykket i den forstand at de fleste fyrene som ble lagt ut for salg, er solgt til kommuner eller overlatt til direktoratet slik at de forblir tilgjengelige for allmennheten. Jeg oppfatter statsrådets svar slik, og ber om å få bekreftet det, at hun legger opp til å videreføre den forrige regjeringens politikk både når det gjelder målsettingen om at de skal tilkomme allmennheten, og at salg skal finne sted ved takst. Det siste er viktig, for når det har stoppet opp, og det har det faktisk gjort i forhold til to aktuelle fyr i Rogaland, er det fordi representanter fra regjeringspartiene har sagt at nå skal det være en ny politikk, nye retningslinjer, og da har kommunene bedt om at det blir avklart før de responderer.

Kan statsråden gi noen anvisning for hvor lang tid en regner med at det vil kunne gå før de gjenstående fyrene er avhendet og en har funnet en løsning på dette? Og, kjenner statsråden til at det er flere fyreiendommer enn de 19 som nå ligger ute for salg, som det kan være aktuelt å selge?

Statsråd Helga Pedersen [12:38:42]: Regjeringen legger til grunn de retningslinjene som Stortinget har sluttet seg til.

Når det gjelder Obrestad fyr konkret, har jeg erklært meg inhabil i den saken, og jeg vil ikke kommentere prosessen rundt det fyret utover det jeg har gjort i mitt svar. Når det gjelder Vibberodden, har fylkeskommunen, som nevnt, frist til 31. januar. Men jeg vil presisere her at prosessen ikke har stoppet opp.

Gunnar Kvasheim (V) [12:39:16]: Jeg vil gjenta det siste spørsmålet mitt om statsråden er kjent med at det fins flere fyreiendommer som det kan være aktuelt å selge. Jeg viser til Soria Moria-erklæringen, der en er opptatt av at fyreiendommer sikres for allmennheten. Den forrige regjeringen la opp til at 19 eiendommer skulle bli det, og det ser også ut til å bli resultatet. Spørsmålet er om Regjeringens politikk er å gå videre på dette sporet.

Jeg hadde ikke noe spørsmål spesielt om Obrestad fyr, men det var et generelt spørsmål om statsråden vil medvirke til at det blir en rask avklaring med hensyn til de gjenstående fyrene. Det er snakk om et fåtall, for en har funnet en løsning for de fleste i forbindelse med den runden som har vært i forhold til kommunene. Jeg vil også ha en bekreftelse på at de gjenstående fyrene skal selges til takst, slik det hele veien har vært lagt opp til.

Statsråd Helga Pedersen [12:40:00]: Ja, Stortinget har lagt til grunn at fyreiendommene skal komme allmennheten til gode, og det legger vi til grunn i de prosessene vi har. Departementet har 4. januar gitt en oversikt over hvilke fyreiendommer som er lagt ut for salg, og hvordan prosessen ligger an i forhold til de enkelte fyrene.

Når det gjelder Rogaland, er Vibberodden under avhending til Eigersund kommune, da med en forlenget svarfrist til fylkeskommunen. Egerøy er solgt til Eigersund kommune, og Obrestad er inne i en prosess som Nærings- og handelsdepartementet håndterer. I forhold til den listen som er forelagt, er det noen fyr i Nordland som ennå ikke er avhendet, og det er også ett i Sogn og Fjordane og ett i Møre og Romsdal. Jeg regner med at vi skal få avklaring når det gjelder disse, i løpet av ikke så altfor lang tid.

S p ø r s m å l 2 1

Øyvind Korsberg (FrP) [12:41:12]: Jeg har følgende spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«I desember 2005 varslet russiske myndigheter at det ville bli iverksatt importforbud for fersk norsk laks fra 1.1.06. Importforbudet er nå iverksatt. Også i USA er det kommet sterke advarsler mot å spise norsk oppdrettslaks. Norsk oppdrettslaks begynner nå å få et troverdighetsproblem internasjonalt. Hittil har Regjeringen valgt en passiv holdning for å få løst laksesaken med Russland.

Når vil Regjeringen endre strategi og begynne å arbeide aktivt for å finne en løsning i de økende antall laksekonflikter med andre land?»

Statsråd Helga Pedersen [12:42:01]: Jeg vil begynne med å understreke at vi fra norsk side hele tiden har arbeidet aktivt overfor russiske myndigheter for å finne en løsning på problemet. Vi gir arbeidet høyeste prioritet, og vi vurderer fortløpende hvordan saken best kan og bør håndteres, og vil følge opp med ytterligere politiske kontakter der dette er hensiktsmessig.

Russiske myndigheter har innført et importforbud mot norsk oppdrettslaks på bakgrunn av egne kontrollmålinger. De måleresultatene russiske myndigheter har presen-

tert for oss, er på ingen måte i samsvar med liknende målinger foretatt på norsk side. Andre importland har heller ikke rapportert slike funn fra sine importkontrollsystemer.

I første omgang arbeider vi på faglig nivå for å gjenopprette de russiske fagmyndighetenes tillit til det norske kontrollsystemet, og for å dokumentere at det er grunn til å ha tillit til at norsk oppdrettsfisk tilfredsstiller alle krav til mattrygghet og kvalitet. Mattilsynet leder dette arbeidet fra norsk side.

For å styrke dialogen og samarbeidet etatene imellom er russiske veterinærmyndigheter og eksperter invitert til Norge så snart som mulig for en felles russisk-norsk inspeksjon av norske sjømatbedrifter og en felles gjennomgang av det norske sjømatilsynet.

Den russiske feiringen av nyttår og ortodoks jul ble avsluttet mandag 9. januar. Av den grunn kan vi forvente respons i saken fra russiske myndigheter først nå.

Det første som nå skjer, er at saken vil være tema på et møte 12.–13. januar i Moskva som departementsråden i Fiskeri- og kystdepartementet skal ha med den nye russiske formannen i den bilaterale norsk-russiske fiskerikommisjon. Det er ikke slik at vi tror dette møtet alene vil løse alle komplikasjonene rundt saken, men vi vil kunne få et innblikk i hvor langt prosessen er kommet på russisk side.

For øvrig har jeg hatt et møte med Fiskeri- og havbruksnæringsens landsforening i dag for å utveksle erfaringer og drøfte videre strategi. FHL har gitt sin støtte til den strategi og de tiltakene som Regjeringen har iverksatt.

Når det gjelder USA-markedet og advarsler mot å spise oppdrettslaks i USA, har saken som har versert i norske media i det siste, sitt utspring i en nylig publisert forskningsartikkel.

Artikkelen kommer fra samme forskergruppe og med samme resultater som den omstridte «Science-saken» fra januar 2004. Metoden for å vurdere helserisiko som de amerikanske forskerne har brukt, er ytterst kontroversiell. Både norske og utenlandske matmyndigheter, også USAs, har tidligere avvist denne studien og den metoden de bruker for vurdering av helserisiko. Artikkelen er i ettertid kritisert av internasjonale organisasjoner som WHO/FAO.

Norsk oppdrettslaks er trygg og sunn mat. Det norske kontrollsystemet for oppdrettsfisk er godt, og nyter stor tillit i markedene. Norsk laks og ørret møter imidlertid hard internasjonal konkurranse. Jeg er overbevist om at vi til enhver tid må arbeide aktivt og søke løsninger ut fra det som er kjerneutfordringene i den enkelte sak. Hver gang en ny sak kommer opp, arbeider vi gjennom et samspill mellom politisk nivå, relevante fagmyndigheter og forskningsmiljøer, og ikke minst næringen selv, for å ivareta omdømmet til norsk laks.

Videre tror jeg selvfølgelig også på at samarbeid og kontakt på myndighetsnivå og utveksling av kunnskap og informasjon om trygg og sunn sjømat mellom bl.a. lakseproduserende nasjoner vil hjelpe på det vi er godt i gang med.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:45:35]: Jeg takker statsråden for svaret, og jeg takker for så vidt også statsråden

for an hun er til stede her i salen i dag. Det er ikke alle statsråder som gidder det.

Egentlig hadde jeg vel håpet at statsråden ikke var her i dag, men heller hadde tatt seg en tur til Russland for å prøve å få løst den konflikten som oppdrettsnæringen står overfor. Jeg mener at Regjeringen her har vært for passiv. Det er en konflikt som har pågått i snart to måneder, og nå først sender man en byråkrat over for å prøve å finne en løsning.

Jeg merker meg at departementsråden som reiser over til Russland, har sagt at han tror det kommer til å ta lang tid før man finner en løsning. Samtidig sier altså utenriksminister Jonas Gahr Støre at han håper på en snarlig løsning.

Da er spørsmålet mitt: Når forventer fiskeriministeren at man har en løsning i denne konflikten?

Statsråd Helga Pedersen [12:46:37]: Det jobbes meget aktivt og meget hardt fra norske myndigheters side – det har det vært gjort fra første dag – for å få løst denne saken, for å få en snarlig løsning av den. Men det er ingen som på dette tidspunktet kan gi noen garantier for når denne saken er løst. Det er selvfølgelig fordi det her er to parter – det er den norske siden, og det er også en part på den russiske siden.

Vi har valgt å møte de russiske påstandene med faglig dokumentasjon og en seriøs holdning i forhold til det de har kommet med. Jeg tror at den dialogen skal bidra til å få saken løst. Det er viktig at man her opptre på en måte som bidrar til å løse saken, ikke låse situasjonen, og at vi ivaretar de viktige norske eksportinteressene. Jeg vil understreke nok en gang at vi har hatt en tett dialog med næringen i denne saken, og at vi hele tiden har hatt deres støtte.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:47:39]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg vil bare vise til oppslaget i bladet Fiskaren i dag, der det står at de som jobber innenfor lakseimport i Russland, påstår at Regjeringen har opptrådt klønete i denne saken. Så her er det jo tydeligvis ulike syn i så måte.

Ut fra det statsråden sier om håndteringen av denne saken, at det er de ulike departementsråder og faginstanser innenfor fiskeriministerens område, vil jeg stille spørsmål om hvem det er som håndterer denne saken fra Regjeringens side. Jonas Gahr Støre sier at han skal til Russland i midten av februar, og venter å finne en løsning da. Samtidig har Jonas Gahr Støre skrevet i et brev til meg før jul at det er fiskeriministeren som håndterer denne saken for Regjeringen.

Da er mitt spørsmål: Er det fiskeriministeren som håndterer dette, eller er det utenriksministeren?

Statsråd Helga Pedersen [12:48:40]: Denne saken blir håndtert av fiskeriministeren, men selvfølgelig i tett dialog med utenriksministeren. Når vi har lagt vår strategi i denne saken, har det skjedd i et tett samspill med næringen, og også basert på de råd vi har fått fra vår ambassade i Moskva. Jeg har tro på at den faglige tilnærmingen skal løse denne saken. Det er også kontakt på departementsni-

vå. Jeg har henvendt meg til min russiske kollega og bedt ham om å engasjere seg personlig i saken. Og vi vil løpende vurdere ytterligere politiske henvendelser, bl.a. basert på den responsen vi får fra russiske myndigheters side i det møtet som skal være i Moskva i morgen, og i et møte som skal være mellom norske og russiske veterinærmyndigheter på fredag.

Jeg tillater meg til slutt å referere til Trond Davidsen, en av direktørene i FHL, som har kommentert denne saken i Adresseavisen 30. desember i fjor. Der ble han spurt om hvordan han stiller seg til kritikken fra opposisjonspolitikere, og han sier:

«Hadde de samme politikerne vært i posisjon, ville de også tenkt seg om to ganger».

Presidenten: Dermed er vi ferdige med sak nr. 1 på dagens kart.

Då presidenten har grunn til å tru at det kan bli votering under sak nr. 2, Referat, vil han la det ringe inn til votering.

S a k n r . 2

Referat

(109) Forslag fra stortingsrepresentantene Siv Jensen, Erna Solberg, Dagfinn Høybråten og Lars Sponheim om norske myndigheters holdning til forslag om boikott av Israel (Dokument nr. 8:13 (2005-2006))

Presidenten: Fleirtallet i Presidentskapet foreslår at referatsak nr. 109 blir avvist, jf. forretningsordenens § 28 tredje ledd bokstav e.

Stortingspresident Thorbjørn Jagland har bedt om ordet.

Stortingspresident Thorbjørn Jagland [12:59:19]:

Når Presidentskapets flertall mener at dette forslaget ikke bør tas under behandling i henhold til forretningsordenens § 28 tredje ledd bokstav e, er det ikke fordi vi ønsker å avskjære en debatt om utenrikspolitiske spørsmål – det har vi med jevne mellomrom i forbindelse med utenrikspolitiske redegjørelser, behandling av meldinger, osv.

Stortingets forretningsorden slår fast at Regjeringen skal drøfte med Stortinget før viktige utenrikspolitiske, handelspolitiske og sikkerhetspolitiske avgjørelser tas. På bakgrunn av slike drøftinger er det Regjeringens ansvar å utøve utenrikspolitikken på vegne av Norge.

Forslaget som er framsatt, har preg av å være en resolusjon. Stortinget har ingen tradisjon for å vedta resolusjoner, særlig ikke på det utenrikspolitiske området. Dette er noe som jeg selv som leder av utenrikskomiteen konsekvent har stått for. Arbeiderpartiet stemte også flere ganger imot slike forslag i forrige periode da vi hadde en annen regjering, fordi vi mente det bar preg av å være resolusjoner som ville skape problemer og uklarhet for den daværende regjering. Dette har først og fremst med Stortingets rolle å gjøre. På det utenrikspolitiske området har

Stortinget en meget sterk stilling sammenlignet med de fleste andre parlamenter som jeg kjenner til. Det er fordi vi har opptrådt ryddig i forhold til enhver regjering som har utøvd utenrikspolitikken.

I den saken som behandles i forslaget, har Regjeringen ikke varslet noen endring i politikken. Den har tvert imot ettertrykkelig slått fast at norsk Midtøsten-politikk ligger fast slik den er drøftet med Stortinget. Behandlingen av dette forslaget ville således gi et signal om at det ikke er tilfellet at denne linje ligger fast. Stortinget ville gi seg inn på å vedta noe som er opplagt, og vi ville derved redusere vår betydning og vår rolle i utenrikspolitikken, slik den er slått fast i forretningsordenen. Hadde Regjeringen gitt signal om at den hadde endret politikk uten at Stortinget var konsultert, hadde det selvfølgelig vært nødvendig å drøfte saken.

Som president vil jeg derfor innta den samme holdning overfor denne regjering som jeg som leder av utenrikskomiteen i forrige periode hadde overfor den forrige regjering, og jeg er glad for at et flertall i Presidentskapet er enig i dette. Siden jeg vet at det lenge har vært et annet syn på hvilken rolle Stortinget skal ha i dette, respekterer jeg det helt og fullt, selvfølgelig. Men dette har vært min oppfatning svært lenge – i grunnen alltid så lenge jeg har vært i Stortinget – og slik er det fortsatt.

Presidenten: Presidenten vil gjere merksam på at forslaget går ut på at Dokument nr. 8-forslaget ikkje blir teke under behandling, jf. § 28 tredje ledd bokstav e i Stortingets forretningsorden.

Carl I. Hagen (FrP) [13:02:33]: På vegne av mindretallet i Stortingets presidentskap vil jeg først fremme forslag om at dette Dokument nr. 8-forslaget behandles etter § 28 tredje ledd bokstav c i Stortingets forretningsorden, ved at det legges ut til gjennomsyn for tingets medlemmer i ett døgn og deretter føres opp på kartet til behandling, altså i morgen. Jeg vil også gjere kjent at subsidiært ville mindretallet i Presidentskapet også akseptert forslagsstillernes ønske, som ble fremført under fremleggelsen av forslaget tidligere i dag, om å sende det til komite. Vi tar ikke opp det forslaget, fordi det ikke samlet noe subsidiært flertall i Presidentskapet. Men jeg synes det er riktig å gjøre oppmerksom på det overfor Stortinget, slik at man er klar over at hvis partier hadde gått inn for det, ville i hvert fall mindretallet i Presidentskapet akseptert en slik omforent løsning.

Forslaget er – synes jeg – i tråd med mange tidligere forslag, også på utenrikspolitikkområdet, som har vært behandlet helt ordinært i Stortinget. Det har vært forslag som har vært sendt til komitebehandling, og så har det blitt debatt i salen. Det har vært forslag av samme art som har vært fremmet i forbindelse med debatter etter redegjørelser fra utenriksministere. Det er således ingen fast praksis, verken på det utenrikspolitiske området eller på andre områder, for at ikke Stortinget behandler anmodninger, også kalt instruksjoner, til regjeringen om hva den skal basere sin politikk på. Det har vært en rekke debatter opp gjennom årene om i hvilken grad Stortinget kan og

bør vedta instruksjoner og anmodninger til Regjeringen. Det har også vært en god del juridisk litteratur. For dem som vil gjøre seg kjent med tidligere vurderinger, kan jeg vise til dokumenter fra Stortingets konstitusjonelle kontor til Presidentskapet, som har gått igjennom en lang rekke eksempler og debatter: dokumenter av 8. november 1994, 31. januar 1995, 24. november 1997, 24. april 1998, 21. april 1998 og 7. januar 1998. De representanter som har interesse av å sette seg inn i det som har vært av forutgående debatter, vil kunne lese disse. Det er særlig noe om prerogativer for regjeringer, særlig på det utenrikspolitiske området, som her har vært lagt til grunn. Men utviklingen har vært at den læren har mindre og mindre tilslutning etter som det har vært en forskyvning fra det rettslige bildet for regjering og storting – det som gjelder ansvarlighetsloven, og som styres av riksrettsinstituttet – til den mer politiske behandling som er det parlamentariske styringssystemet, som er noe helt annet enn rettstilstanden. Mer og mer er det altså det parlamentariske styringssystemet som har overtatt det rettslige. Da vil det alltid være opp til Stortinget hva man ønsker å behandle. Det er nettopp skille mellom det som er vedtak i Stortinget, som er rettslig bindende for regjeringen innenfor riksrettssystemet; der er det begrensninger på hva Stortinget kan og bør fatte av vedtak når det er regjeringen eller et departement som utøver forvaltning i henhold til en lov etter gitte fullmakter. Men når det ikke er rettslig bindende, er det ingen hindringer i det parlamentariske styringssystemet for at Stortinget vedtar politiske instruksjoner, parlamentariske instruksjoner, overfor regjeringen.

Det har vært mange slike debatter, og det har vært noen partier som har ønsket at Stortinget ikke i særlig stor grad skal vedta instruksjoner og anmodninger. Det er helt riktig som Stortingets president sier, at Arbeiderpartiet har hatt en restriktiv linje på det området, relativt konsekvent. Det har vært to partier i nyere tid som har fremmet mange forslag om å instruere regjeringen. Det er Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet. Derfor er det litt interessant hva Sosialistisk Venstreparti nå mener etter at de for første gang har kommet i en annen situasjon enn det de har vært tidligere.

Til slutt vil jeg nevne at når jeg går inn for at mest mulig bør behandles i plenum, er det også fordi vi skal ivareta forslagsstillernes, stortingsrepresentantenes, rett til å få forslag behandlet. Det er trist hvis det nå blir et skisma i Stortinget som gjør at partier som ikke får sine forslag behandlet, er nødt til å benytte forretningsordenens § 30 første ledd, hvorefter flertallet altså ikke kan hindre en slik behandling. Derfor appellerer jeg til Stortinget om å vedta forslaget fra mindretallet.

Presidenten: Då vil presidenten gjere framlegg om at vi opnar for ein kommentarrunde, avgrensa til eitt innlegg pr. gruppe og med inntil 5 minutt taletid. – Det blir sett som vedteke.

Siv Jensen (FrP) [13:08:32]: Det er særlig to forhold som blir veldig tydelige for Stortinget i forbindelse med behandlingen av denne saken. Det ene er at nå bruker Re-

gjeringen og regjeringspartiene sitt flertall til å gjennomføre en total maktdemonstrasjon. Det har de selvsagt rett til, men så mye var altså samarbeidsinvitasjonen overfor opposisjonen – romsligheten man skulle ha overfor opposisjonen – verdt, og så lenge varte den.

Arbeiderpartiets mangeårige maktarroganse er ikke noe nytt for Stortinget. Men at den så raskt smittet over på Senterpartiet og SV, er ganske oppsiktsvekkende. Det er normal demokratisk holdning i dette landet at et mindretall alltid skal ha rett til å prøve sine synspunkter ved votering. Ja, det er faktisk ikke bare en normal holdning, det er nedfelt i Grunnloven. Forslagsretten er nedfelt i Grunnloven! Der sonder man ikke mellom stortingsrepresentanter og regjering hva gjelder forslagsrett. Det er det ene som er blitt veldig tydelig, nemlig maktarrogansen og en maktdemonstrasjon.

Det andre som er blitt veldig tydelig gjennom dagen, er at man gjennomfører en maktdemonstrasjon for å hindre en synliggjøring av hva en votering faktisk ville ført til. Det er det som faktisk er det oppsiktsvekkende. Man tør rett og slett ikke å la stortingsrepresentantene fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet votere i denne saken, fordi man ikke aner hva utfallet blir. Som jeg sa tidligere i dag, er det antakeligvis slik at Regjeringen ikke har flertall i sitt eget parlamentariske grunnlag for denne saken, men er helt avhengig av opposisjonen for å få flertall for Regjeringens syn når det gjelder boikott eller ikke-boikott av Israel.

Jeg merker meg at regjeringspartiene nå aktivt sørger for at Regjeringen ikke får vite Stortingets syn i denne saken. Jeg må si jeg synes det er spesielt når stortingspresidenten sier at det å behandle et slikt forslag vil skape problemer og uklarheter for Regjeringen. I den grad det ville skapt problemer og uklarheter for Regjeringen, ville det vært fordi man fikk avslørt stemmegivningen internt i regjeringspartiene, internt i det parlamentariske grunnlaget for Regjeringen.

Vi kan ikke gjøre annet enn å merke oss det. Men det dette avslører, er hvor alvorlig denne saken faktisk er for regjeringspartiene. Den er langt mer alvorlig enn forsøkene fra statsministeren i spontanspørretimen i dag på å avdramatisere dette fullstendig. Det merker jeg meg.

Jeg vil bare avslutningsvis anbefale Fremskrittspartiets gruppe å støtte mindretallsforslaget fra Presidentskapet.

Hill-Marta Solberg (A) [13:12:15]: Det foregående innlegget ble selve bekreftelsen på det som har vært sagt tidligere i dag, at det forslaget som ble fremmet i dag tidlig, har et visst preg av overspill.

Jeg vil gjerne uttrykke støtte til innstillingen fra Presidentskapets flertall om behandlingsmåten når det gjelder dette forslaget.

Det forslaget som opposisjonen har fremmet, er etter mitt syn unødvendig, fordi det i dag er krystallklart hva Regjeringen mener i spørsmålet om forbrukerboikott av Israel, og det er et område der storting og regjering er enige, og der det ikke er noen eksempler på at Regjeringen har varslet ny politikk.

Det er prisverdig at representanten Hagen har merket seg at Arbeiderpartiet har hatt en prinsipiell holdning og tilnærming til slike resolusjonsforslag, i særdeleshet på det utenrikspolitiske området. Det er en holdning vi fortsatt innehar.

Jeg vil også framheve at hvis Stortinget skal gi seg til å behandle og fatte vedtak om denne type resolusjoner, så bidrar ikke det til klargjøring, men til det motsatte. Man må da spørre seg om det vil være slik på andre områder i utenrikspolitikken der storting og regjering faktisk er enige – og der Regjeringen har klargjort politikken i all offentlighet nasjonalt og internasjonalt – at det ikke er gjeldende politikk før Stortinget fatter bekreftende vedtak. Den type usikkerhet synes jeg ikke vi skal bringe inn i det utenrikspolitiske arbeidet.

Jeg kan vanskelig skjønne at opposisjonspartiene, i særdeleshet de tidligere regjeringspartiene, ønsker å introdusere en slik praksis. Det ville være meget overraskende om det er deres hensikt. Senest i dag har statsministeren her i stortingssalen gjort det veldig klart hva som er Regjeringens syn i Midtøsten-politikken.

Jeg vil sterkt anbefale Arbeiderpartiets gruppe å stemme for Presidentskapets flertalls innstilling, nemlig at forslaget ikke tas under behandling.

Erna Solberg (H) [13:15:03]: Da vi gikk inn her i salen i sted, sa en stortingsrepresentant fra Arbeiderpartiet litt smilende at det er kjekt å ha flertall. Det er det dette dreier seg om. Dette dreier seg om at Presidentskapet nå brukes til å skape en sterkere konflikt mellom flertall og mindretall, og at man skaper en ny presedens i forhold til hva slags saker dette stortinget skal behandle, som er stikk i strid med det regjeringspartiene har forsøkt å si, at de skal være åpne, de skal ha en dialog, de skal lytte, og de skal ikke vise maktarroganse. Presset opp i et hjørne viser de maktarroganse ved å institusjonalisere ny praksis og ny presedens når det gjelder hvilke saker som skal behandles i Stortinget. Og det er jo særlig påfallende når representanter fra SV har ønsket seg en debatt i Stortinget – hvis vi har lest media riktig – om disse spørsmålene, at man nå, av frykt for dette, fratas muligheten for å ha en debatt i det hele tatt.

Jeg har forsøkt å huske om det i min tid på Stortinget – som er blitt 16 år – finnes sidestykker til saker der man har avvist forslag som er kommet opp på denne måten. I begynnelsen av min tid var det noen saker som ble avvist – det har ikke vært noen de senere årene – og da hadde man en prinsipiell holdning om at man ikke skulle stemme flere ganger over samme tema i samme stortingssesjon. Det ligger altså i dagens regelverk, men det er for lengst forsvunnet, for vi har ofte stemt over de samme sakene på nytt igjen i senere storting. Det hendte at man holdt fast på det faktum at forskrifter var Regjeringens ansvar, innenfor loven. Hvis forskriftene og forslagene ble for detaljerte, hendte det at man avviste noe. Men aldri har jeg opplevd at et forslag er blitt avvist bare fordi man ikke ønsket å ha en politisk debatt om disse forholdene. Mangt et forslag er gått videre, men har ikke kommet videre i form av realitetsvotering i sa-

len, fordi man gjennom f. eks. en behandling har vist at man står bak det.

Det man gjør nå, er at man sier at regjeringspartiene kan bruke makten sin til vilkårlighet for å fortelle at disse sakene vil vi ikke ha til behandling. Her er initiativretten til mindretallet fjernet. Jeg er faktisk meget skuffet over denne nye presedensen som presidenten, som er en person som vanligvis og tradisjonelt ønsker seg politisk debatt, nå innfører.

Tilbake til en debatt vi har hatt mye av, så er det jo slik at mindretallsregjeringens utfordring er at de kan bli påført nederlag i Stortinget. Flertallsregjeringens utfordring er at flertallet kan danne grunnlag for maktarroganse både overfor Stortinget og overfor organisasjoner og organisasjonsliv og befolkningen generelt, fordi det er så «kjekt å ha flertall».

Og presset som nå ser vi altså at det er det makten brukes til – til å avvise en debatt, avvise en åpen behandling av en sak. Det som enkelt og greit skjer nå, er at makten rår uten noen forutgående presedens. Man skaper ny presedens på disse områdene, og man gjør det fordi det er kjekt å ha når vi har et flertall.

Jeg tror at det regjeringspartiene nå gjør, er å lage mer skade for Regjeringen enn hva tilfellet ville ha vært hvis man hadde tillatt en åpen debatt og synliggjort den støtten til Israel-politikken og Midtøsten-politikken som dette forslaget faktisk innebærer. Det ville gitt en støtte til Regjeringens politikk. Det ville gjort betydelig mindre skade for regjeringspartiene enn det som regjeringspartiene gjør nå, nemlig bare å la makten rå og sørge for at det er kjekt å bruke det flertallet man har til å frata andre initiativretten, for da er det neste forslag som flertallet ikke ønsker å få behandlet i Stortinget.

Inge Ryan (SV) [13:19:36]: Aller først: SV støtter Presidentskapets flertall i denne saken. Men la meg dvele ved et par forhold. Det er jo første gang SV er i regjering, i en koalisjonsregjering, og de fleste partiene her i salen, unntatt Fremskrittspartiet, har vært i regjering og vet hva det innebærer. Det å sitte i koalisjonsregjering betyr at man omtrent daglig går igjennom og drøfter saker og inngår kompromisser. Det er nemlig selvstendige partier som stiller til valg, og som velges, og som har ulike synspunkter i ulike saker. Derfor vil alltid en koalisjonsregjering innebære at man inngår kompromisser som regjeringen til slutt stiller seg samlet bak. Så opplever man en sjelden gang også at det er noen i regjeringen som tar dissens. Det skjedde i den forrige perioden, men det er helt unntaksvis.

SVs gruppe stiller seg fullt og helt bak Regjeringen også i Midtøsten-politikken. Vi synes at det forslaget som er fremmet fra opposisjonen – de fire partilederne minnet forresten om Team Antonsen da de kom marsjerende gjennom gangen i går – egentlig er å slå inn åpne dører. Det er blitt klargjort tydelig fra SVs side, både av vår finansminister og av vår stortingsgruppe, at vi stiller oss fullt og helt bak Regjeringen når det gjelder Midtøsten-

politikken. Derfor mener vi at forslaget er unødvendig, at det er å slå inn åpne dører, som jeg sa.

Det var interessant å høre på statsminister Jens Stoltenberg i dag, som jeg synes svarte meget godt for seg også i denne saken. Stoltenberg pekte på viktigheten av at man i tillegg til regjering og storting som fører landets politikk, har latt de ulike partiorganisasjonene få utøve et levende demokrati. Der tror jeg Stoltenberg pekte på noe helt vesentlig, nemlig at det må ikke bli slik i et demokratisk samfunn at vi ikke kan la de ulike partiorganisasjonene og de ulike partiene få lov til å fronte sine primærstandpunkter og kjøre sine egne kampanjer og ha sine egne synspunkter. Det har alltid vært gjort, og det vil alltid bli gjort framover også, håper jeg. Demokratiet trenger at partiene får lov til å reise debatter. Demokratiet trenger at partier våger å reise en del viktige samfunnsproblemer. Demokratiet trenger at partier får lov til å stille spørsmål ved om samfunnet går i riktig retning på ulike områder.

Derfor er det SV har blitt kritisert for, at vi i tillegg til å ha en politikk i en koalisjonsregjering jobber med annet ved siden av, overhodet ikke oppsiktsvekkende. Det er faktisk ganske vanlig i alle partier. Det har vært vanlig, og det tror jeg også blir vanlig framover. Demokratiet trenger levende partier som jobber, i tillegg til at vi har regjering og storting som styrer landet.

Dagfinn Høybråten (KrF) [13:23:07]: Jeg vil anbefale Kristelig Folkepartis gruppe å støtte mindretallsforslaget fra Presidentskapet.

En samlet opposisjon har fremmet et forslag som innebærer full tilslutning til statsministerens erklærte linje når det gjelder syn på boikott av Israel. Vi ønsket å gjøre dette for å vise at selv om regjeringspartiene ikke står samlet bak statsministeren i denne sak, gjør en samlet opposisjon det. Så skjer det oppsiktsvekkende at regjeringspartiene bruker sitt flertall i Stortinget til å avskjære opposisjonen fra i det hele tatt å få behandlet sitt forslag. Man nøyer seg altså ikke med å stemme forslaget ned, men man avviser at det i det hele tatt kommer til behandling. Dette er etter mitt syn en uklok maktdemonstrasjon. Den er i sin karakter udemokratisk, og den er stikk i strid med gjentatte erklæringer fra Regjeringen om at man ønsker en dialog og et samarbeid og å lytte til gode innspill fra opposisjonen. Det lover ikke godt for tiden framover. Den lover heller ikke godt den erklæringen vi just fikk fra SVs parlamentariske leder, om at regjeringspartiers kampanjer mot Regjeringens politikk nærmest ikke skal bli noe enestående, men skal være en del av dagsordenen framover. Hvis det er tilfellet på det utenrikspolitiske området, har regjeringspartiene store utfordringer foran seg – flertall eller ikke flertall.

Det som imidlertid skjer, er at Regjeringen går glipp av en mulighet til å sende et helt entydig budskap om at vårt parlament er imot en boikottlinje i forhold til konflikten i Midtøsten. Vi er overbevist om at det ville ha tjent fredens sak, og det er det som er vår primære hensikt med dette forslaget.

Det er underlig at en sak som i så høy grad debatteres utenfor stortingssalen, vår viktigste nasjonale politiske arena, av representanter som har sete i denne sal, ikke skal kunne føres inn i denne salen gjennom en behandling av dette forslaget.

Nå har statsministeren og Regjeringen annonsert at de vil endre politikken innhold og politikken form. På dette punkt ønsker man ikke å endre politikken innhold. Det har opposisjonen ønsket å markere sin støtte til. Men det som vi ser, er en endring i politikken form som ikke er særlig klok. Det er mulig å ri to hester. Jeg har sett det på sirkus. Men det krever utrolig dyktige ryttere om man ikke skal ramle mellom hestene. Den type egenskap er ikke blitt demonstrert fra regjeringspartiens representanter i denne sak.

Makta ter seg, men den ter seg i denne saken meget uklokt.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) [13:26:55]: Senterpartiet si stortingsgruppe vil røysta for tilrådinga frå fleirtalet i Presidentskapet i denne saka. Forslaget er etter vårt syn totalt unødvendig. Innhaldet i forslaget er ein instruksjon til Regjeringa om å halda fast ved ein midtaustenpolitikk som for lengst er avklara med Stortinget.

Det er frå vår side slett ikkje eit forsøk på å visa, som Erna Solberg uttrykte det, at det er «kjekt å ha et flertall». Det er heller ikkje ei prinsipiell avklaring i forhold til korleis Dokument nr. 8-forslag skal behandlast, ei heller ein maktdemonstrasjon eller eit brot på samarbeidsinvitasjonen til opposisjonen.

Vi merkar oss at forslagsstillarane som del av si grunngeving sjølve viser til at statsministeren og utanriksministeren har slått fast kva som er Regjeringa sin politikk. Vi ynskjer ikkje å bidra til ei endring av forholdet mellom regjering og storting på det utanrikspolitiske området. Vi avviser difor denne typen forslag.

Lars Sponheim (V) [13:29:06]: Det er bare noen minutter siden statsministeren i spørretimen i denne sal sa et utvetydig ja til at det var hans nyttårsforsett at Stortinget i dette nye året skal delta i beslutningene – også mindretallet. Jeg tolker det dit hen at han med det mente at mindretallet, opposisjonen, skal trekkes med i flertallsregjeringens beslutninger på en annen måte enn det vi så konturene av i høst. Hvis det er slik at dette nyttårsforsettet bare varte i noen minutter, vil jeg på vegne av Venstre beklage det. Jeg håper ikke det blir slik. Jeg tror det er uklokt om det skulle bli slik.

Debatten om boikott av Israel og Regjeringens standpunkt er allerede avsluttet, sa statsministeren tidligere i dag – underforstått at når han, og det på en prisverdig måte, sammen med utenriksministeren satte ned foten og klargjorde meget tydelig hva som er Regjeringens syn, skulle debatten vært avsluttet. Det tror jeg opposisjonen hadde respektert veldig bra, om ikke vi hadde opplevd at det nettopp var et av flertallsregjeringens egne partier som valgte å undergrave det omgående med en partibeslutning om at de skulle fortsette å jobbe mot Regjeringens poli-

tikk på dette området. Dermed var jo ikke debatten avsluttet. Dermed ble det varslet at debatten skal fornyes. Det er det som er hele poenget – at det ble skapt en slik usikkerhet. Med det bidrog et av regjeringspartiene og også enkeltrepresentanter i statsministeren og utenriksministerens eget parti som varslet at de stod for et annet syn, til å fortsette debatten og skapte usikkerhet om Regjeringens standpunkt og – jeg vil også gå så langt som å si – tok ikke så rent lite autoritet fra det forhold at statsministeren og utenriksministeren satte ned foten. Det burde vært slik at når de gjorde det, så holdt Regjeringens flertall seg ganske rolig og respekterte det. Det skjedde ikke. Det var det som skapte grunnlaget for at opposisjonen i dag har sett behov for å få en realitetsbehandling i Stortinget for å klargjøre opposisjonens støtte til det som er Regjeringens etablerte syn.

Vi har kommet i den underlige situasjonen at vi ser konturene av en flertallsregjering som er flertallsregjering bare i innenrikspolitikken, men mindretallsregjering stadig oftere i utenrikspolitikken. Vi fikk også i dag varslet fra SVs parlamentariske leder at det er veldig bra og bør skje ofte. Det burde i alle fall gjøre at Regjeringen legger til grunn og er opptatt av å bygge flertall for sin utenrikspolitikk også hos opposisjonen når det gjelder hvordan utenrikspolitikken håndteres framover.

Vi hadde ved behandlingen av denne saken i dag hatt mulighet til å få et enstemmig storting. Jeg er helt sikker på at den formelle opposisjonen i dette stortinget ville ha bidratt til enstemmig støtte til Regjeringens linje. Om Regjeringen og regjeringspartiene kunne bidratt til den samme enstemmige støtten, får vi altså ikke avklart. Det er den store usikkerheten som henger igjen etter denne behandlingen.

Statsministeren sa i et innlegg tidligere i dag at denne debatten er avsluttet, og da burde mindretall, opposisjon og sikkert media også holde seg for gode til å fortsette en debatt som statsministeren har bestemt skal være avsluttet. En kan si mye om det. Jeg er av den oppfatning at en statsminister i Norge aldri bør ha så mye makt at vedkommende bestemmer når en debatt skal avsluttes. Det må få leve i demokratiet, uavhengig av hva som måtte være statsministerens eller regjeringspartiens syn på hvor behagelig en debatt måtte være. Men vi er altså kommet i den situasjon at flertallet om noen sekunder kommer til å gi meg siste ordet i en debatt som for lengst er avsluttet.

Jeg vil få be Venstres representanter om å stemme slik at det ikke blir tilfellet.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 2, og vi går til votering.

Presidenten vil gjere framlegg om at det blir votert alternativt mellom Presidentskapets innstilling, om at forslaget ikkje vert teke under behandling, jf. forretningsordenens § 28 tredje ledd bokstav e, og forslag framsett av representanten Carl I. Hagen, om at forslaget blir behandla etter forretningsordenens § 28 tredje ledd bokstav c.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom Presidentskapets innstilling og forslaget frå Carl I. Hagen vart innstillinga vedteken med 60 mot 50 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 13.33.47.)

Presidenten: Ber nokon om ordet i samsvar med forretningsordenens § 37a før møtet vert heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 13.35.
